

Naujienu Antroji Dalis

NR. 435

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIV METAI

DR. ALF. GRINIUS

Moderniosios bei mokslinės medicinos horizontuose

Kas bendrai žinotina apie naujuosius vaistus

Amerika yra kraštas, kur visokiausia individualinė laisvė įgyvendinama praktiškai gyvenime (nebent dar iki šiol) pavyzdgingiausiu pasauly būdu. Čia paprastai geri dalykai išplaunkia į viršų, o blogi gremzda į dugną ir išnyksta, ne atskiro individo ar betkurių organizacinės grupės duotu ženklu, bet laisvų diskusijų bei kompeticijos keliu. Sveika ir protinga kritika ir yra geriausias kelias į tiesą. Tas yra ypatingai svarbu betkokio meno bei kūrybos ar mokslinių tyrinėjimų pasaulyje, kur vaisingi idėjiniai syvai suteka iš įvairiausių kryptų į vieną srovę, iš kurios kaipo statybinė medžiaga gali būti panaudojama betkuriui tuolaikiniam ar ateities kūrybiniam darbui. Visapusiškai galvojant, tačiau, labai dažnai gyvenime įvyksta ir taip, kad kas šiandien yra skaitoma klaidinga ir nepriimta, rytoj gali būti masiškai garbinama. Be to, istorija su savo praeities faktais bei meninim prošvaistėm, mus moko ir lavina ateičiai.

Medicina gi, idėliai žiūrint, irgi yra aukščiausios paskirties menas. Tačiau kaip ir visur kitur, taip ir čia, kartais pasitaiko vienas kitas nesklandumas. Tuos nesklandumus iš kelio šalinti ir su jais kovoti yra ne vien tikrai kiekvieno susipratusio medicinos profesijos nario, bet ir eilinio piliečio, rimta pareiga.

Progresyviai tobulėjant įvairioms spaudos priemonėms, su diena iš dienos vis didėjančiu laikraščių bei visokiųjų leidinių skaičiumi, vis daugiau ir daugiau profesinių (mediciniškų) žinių yra vienokioj ar kitokioj literatinėj formoj patiekama dažniausiai menkai profesiniai orientuotam eiliniam žmogui. Gi pasirodo, kad kai kurie nesklandumai ir tariamieji nesusipratimai dažniausiai kyla ne iš to, ką toks pilietis skaito, bet iš to, kaip jis supranta. O tinkamiausiai jam suprasti, dar labiau, tą ar kitą žinutę individualiai ant savęs ar artimo pritakinti, gali sėkmingiausiai padėti tik tam specialiai profesiniai paruoštas asmuo, t.y. humaniškas ir jam patikimas gydytojas. Gydytojo, be abejo, uždavinys, yra kaip galint paprastesnėj formoj bei žodžiais, pagal tuolaikinius to ar kito krašto papročius, tinkamai tą nu-

šviesti ir išaiškinti. Tik tokiu būdu tūlas pilietis darysis daug atsparesnis pasitaikantiems ir nekompetetingai literatūrai, kurios šiandien kartais matoma ne tik lietuvių, bet dar dažniau tenka aptikti ir anglų, vokiečių, prancūzų, rusų ir kitose kalbose spausdinamuose gausiuose leidiniuose. Eilinio žmogaus supratimas dažniausiai išplaukia iš jo įvairiaspalvės nacionalinės bei individualios papročių kilmės ir pan. Taigi laisvių krašte kaip Amerika, ir bendrai laisvajame pasaulyje, ir yra paprastai daugiau apeliuojama į eilinio asmens individualų budrumą, apskrumą bei prityrimą, kad tuo mažiau būtų apturėta nemalonių pasekmių ir pasiekta kuo naudingesnio pasisekimo.

Grižtant prie virš pažadėtos temos ir stebint kas vyksta kasdieniniame realiaame gyvenime, čia norima skaitytojus trumpai supažindinti su kai kuriais svarbesniais taškais, liečiančiais ypatingai bereceptinį betkokių vaistų vartojimą.

Paskutiniu laiku vis daugiau ir daugiau gausėja gamyba įvairiausių chemikalų bei medikamentų, kurie, davus visokiausius standartinius pavadinimus, didžiuliais kiekiais yra propaguojami ir parduodami viešo gyvenimo rinkose. Be abejo, beveik kiekviena ankstyvesnė arba naujai atrasta bei pagaminta cheminė medžiaga, pirm pradėdant vartoti kaip vaistą, turi pereiti per daugelį aukštai specializuotų rankų, išstiriant jos visokeriopą veikimą, pirmiausia ant įvairių laboratorinių gyvių, naudojant kaip galint tobulesnę apmarinimo (anestezijos) techniką. Artimiausi žmogui savo anatominė - morfologinė kūno sudėtimi gyviai, k.a. įvairių rūšių beždžionės, paprastai pasitarnauja paskutiniame etape vaistų tyrimo proceso. Ir tai nežiūrint to viso, nors ir nuo artimiausio žmogui primato, dažniausiai dar yra gana "tolimas" ir komplikotas biologinis kelias jau iki paties žmogaus, jeigu dar palaikysime minty įvairiausias ir nuolatos besikeičiančias jo gyvenimo sąlygas.

Kiekviena gyvame organizme nuolatos vyksta tūkstančiai įvairiausių cheminių fiziologinių procesų bei pro-

(Tęsinys 4-ame puslapyj)

Iš Walt Whitman'o poemos "Crossing Brooklyn Ferry"

Ne ant Jūsų vienu tamsūs šešėliai krenta,
Tamsa metė šešėlius ant manęs taip pat,
Mano geriausiai atlikti darbai man atrodė tušti ir įtartini,
Mano gražiausiai sugalvotos mintys ar nebuvo jos tikrumoje
[skurdžios?

Ne jūs vieni žinote kas yra būti blogu,
Aš esu tas, kuris žinojo, kas buvo būti blogu,
Aš-taip pat mezgiau senus prieštaravimų mazgus,
Plepėjau, raudau, piktinaus, melavau, vogiau, pavydėjau,
Buvau klastingas, rūstus, geidulingas, ugningų troškimų ne-
[drįsau tarti,
Buvau savavališkas, tuščias, godus, paviršutiniškas, sukltas,
[bailus, kenksmingas,

Vilko, gyvatės, kiaulės netrūko many,
Apgaulingo žvilgsnio, nerimto žodžio, paleistuvingo noro ne-
[trūko many,
Atstumimų, neapykantos, atidėliojimų, niekšiškumo, tinginys-
[tės, nei vieno iš jų netrūko many,

Buvau vienas su visais, dienos ir įvykiai visų,
Buvau vadinamas aiškiu garsiu balsu jaunų vyrų man tinka-
[miausiu vardu, kai jie matė mane ateinant ar pareinant,
Jaučiau jų rankas ant savo kaklo, kai stovėjau, ar nerūpestin-
[gą jų kūnų atsirėmimą į mane, kai aš sėdėjau,
Mačiau daugelį aš mylėjau, gatvėje ar garvėžy ar susirinkime
[viešam, tačiau niekuomet neištariau žodžio jiems,
Gyvenau tą patį gyvenimą kaip ir visi, tą patį seną juoką, val-
[gį, miegą,

Vaidinau rolę, kuri vis ieško aktorius ar aktorės,
Tą pačią seną rolę; rolę, kuri yra tokia, kokią mes ją padaro-
[me, taip didelė, kokios mes norim,
Ar taip maža, kokios mes norim, arba didelė ir maža kartu.
Iš anglų k. vertė Audra Vilniūtė

DIENŲ SKEVELDROS

1. Šiandie šiek-tiek "atodre-gio" (po "lietuviškojo ghetto skersvėjų"). Juo labiau, kad ateinančios 2 "Skeveldros" vėl bus, įgarsėjusius terminus panaudojant, *tautinės* savo turiniu ir savo forma:

1. Skaitytojai teiraujasi, kodėl atsisakiau "Atšvaitą" redagavęs? Tai bus ne "grįžimas į gamtą" (JAV LBendruomenės džingles), bet nuvėsusios žinios ateities kultūros (ypač tremties spaudos) istorikui.

2. Kaikas užklausia, kodėl nepasirašiau rašto dėl vad. *Nuosmukio* (pagal Balčikonio žodyną, smukimo, nykimo, dekadanso)? Dingos, čia galima būtų "išsisukti" šiais at-sarginiais bėgiais:

a. Wilde sako, kad net gamta pamėgdžioja dailės kūrybą (žinoma, išskyrus Rūkstelės);
b. jau kol. V. Meškauskas pastebėjo, kad tai tiesa, kuri, deja, konstatuota netinkamaj kompanijoje.

Bet yra ir "bet"... Plačiau "tikrai ne šandie". Taigi, nūn kvėpterkime "atodre-gio".

2. Iš Brolių Goncourtų "Die-

noraščio" (kuris pirmą kartą išvysta dienos šviesą; jau iš-ėjo VII t.):

— "Provencijoje ir lietus yra pramoga".

— "Moters mėgsta baisius išsireiškimus. Buvo kalbamą apie moterį, kuri neseniai gimdė, ir kai kažkas įsiterpė, kad dabar ji yra baltesnio veido, viena moteris burbtė-rėjo: "...nes vaikai pravalė"...
— "Seniau literatūra kėlė žmogų (skaitytoją) prie sa-vės, o dabar pati nužengia pas jį".

— Kai Murger (prancūzas rašytojas, "Scènes de la vie de Bohème" ir kt. autorius) buvo mirties patale, daugkas nepaprastai jaudinosi: leidė-jas, pirkes rankraštį ("Scè-nes...") už 500 frankų ir už-dirbęs 25,000 frankų, atsiuntė 100 frankų; Napoleono ir Wa-lewskos sūnus (užsienių rei-ka-lų, vėliau meno ministras) — 500 frankų ir laiškutį, kad apmokėsiąs visas laidotuvių išlaidas, "Ministrai per rašy-tojų laidotuves visada būna labai kilnios dvasios. Bet gai-la, kad rašytojai jų laidotu-vėms skirtų pinigų negali dar
(Tęsinys 2-me pusl.)

(Atkelta iš 1-mo psl.)

gyvi būdami inkasuoti".

— "Vienintelė mūsų laimė: darbas ir keletas žiežirbų gašlos".

— "Paminklo matu yra jo šešėlis, knygos — jos kritika, žmogus — jo priešai".

— "Sielotis savo sveikata? Ir kam? Gal būt, pagyvensiu mažiau, kaip mano ligos!"

— "Yra dvi knygų rūšys: tos, kurios rašomos skaitytojams, ir tos, kurios rašomos sau".

— "Girdžiu, kaip prie stalo teisininkai linksmi šneka apie savo profesiją. Tatai taspat, lyg girdėtum budelį, kai ans savo skustuva aštrina".

3.

Italijoje, Veronoje, miesto valdybos rūpesčiu prikalta paminklinė lenta: "Čia gyveno Julija..." Bet "Nouvelles Littéraires" piktinasi, iš kur tikra, kad tie patys namai (ir tas pats balkonas, į kurį Romeo kopė) ir, beje, ar tai iš viso Veronoj nutiko. Pasirodo, Šekspyras pats motyvą... pasiskolino iš italų (maža žinoma) rašytojo Masuccio novelės, o ans iš... graikų antikvinio lobio. Skolino ar "skolino", bet sukūrė šedevrą ir — šešėliu užgniaužė visus anksčiau šia tema rašiusius. Gal ir taip, o gal ir ne! Plagiatas ("svetimo mokslo ar literatūros veikalo pasisavinimas, literatūrinė vagystė"), — J. Balčikonio "Žodynas") senas kaip pasaulis (anot A. France, ir Viešpats Dievas sukūrė žmogų, panašų į Save!). Bet senų senovėj kitaip, negu šandie, žiūrėta į autoriaus teises. Ana, retorikos mokyklose būdavo specialiai užduodama pratybos darbai, kaip šia ar ana-anokia tema parašytų Homeras arba Demostenas. Seniau tačiau skyrė "mimesis" (pamėgdžiojimas) nuo "klopė" (vagystė). Kaip enciklopedijose rašoma, Arystophanes apkaltino savo draugą Eupalisą, kad šis nuplagijavo jo "Riterius", o Kratinos apkaltino Arystofaną, kad jis motyvus (ir išitus pastraipas) "skolino" iš Eupolis ir Eurypideso. Pasirodo, Platono "Respublika" yra gana žymia dalimi "paskolina" iš Hippodamos, kurs Milete gyveno, ir iš sofisto Protagorė. Epikuras "skolinosi" iš Nausifanes ir t.t. Helenų epochoj susidarė speciali literatūros rūšis "Peri klopės" (Apie vagystes). To meto literatūros kritikai be jokio pasigailėjimo pliekė "skolinimo sistemą".

Plagiavimas plito ypač Aleksandrijos biblioteką sukūrus. Todėl Arystofanes (iš Bizantijos) — žinomas savo meto kritikas — pakviestas į vieno literatūrinio konkurso jury ilgai sėdėjo ramus ir kantrus. Bet kai išėjo savo odžių skaityti vienas *pradedantysis*, Arystofanes ėmė ploti, ir plojo labai jau prisipyręs. "Kodėl?" — klausė kiti jury komisijos nariai. Ans atsakė,

kad tai vieninteli eilėraščiai (nors ir baisiai nevalyvi), kurių nėra skaitės bibliotekos rinkiniuose.

4.

Jei grįžtume į Romą, kadaise literatai ir nesistengė būti originalūs. Rašyk, kaip graikai rašė, — vyriausias jų šūkis. Ana, kai Terentius Publius (190-159 m. prieš Kristų gimstant) išgirdo priekaištų, kad rašas kaip Naevius ir Plautus (250-184 m. pr. K.g.), atšovė trumpai drūtai: —... mane *įkvėpė* Menandros (graikų komedijų rašytojas, gyvenęs 342-290 m. pr. K.g.)!

Gyvenimas betgi amžiams srūvenant žengia pirmyn ir užneša naujų griežtų reikalavimų kūrėjams. Deja, ne anapus geležinės uždangos. Tenajos geras skonis (ir: gera partinė uoslė!) rašyti, kaip rašo Šolochov, kaip rašė Gorkis ar Majakovskis, iš viso Stalino (bukiaus ir kerėplos literatūros dalykuos!) pamėgtieji ir pripažintieji. Nei žingsnio į šalį! nors ir "atodrėgis"...

Priešais mane "Tiesa". Patarimai jauniems okupuotos Lietuvos rašytojams, ir žinoma: Gorkis, Tolstojai (Levas ir Aleksiej Nikolajeviči!), Šolochovas, Majakovskis ir t. t. ir t. t. Visi muzikai nuo Volgos! Ir tik toli-toli, eisena užskleidžiant, Cvirka, Nėris, Janonis, Guzevičius ir kt. partijos pateptieji. Sakyk, ten plagiatas pakelta iki... visąjunginės (skaitoma: rusų!) konstitucijos nuostatų. Br...

5.

Vartau Londono lenkų literatūros kultūros savaitraštį "Wiadomości" ir randu A. M. Swinarskio (poeto, "Pamfletų, parodijų ir paradokso" ir kt. knygų autoriaus) naujausių kūrybos ("smulkiosios", t. y. iv. aforizmų ir šiaip minčių) pavyzdžių. Jis lietuviams nėra svetimas, bet tai, rasit, kita kuria proga. Dabar noriu keletą minčių išversti "Naujienu" skaitytojams pamastyti ir nusišypsoti. Ir taip:

— "Dabartinė anglų literatūra gali didžiulius 2 genijais: G. B. Shaw ir J. Conrad. Vienas airis, kitasgi lenkas. Žinoma: anglai mėgsta, kad sunkų darbą už juos atliktų kitos tautos".

— "Ibsenas, prieš pradėdamas rašyti, keletą metų buvo vaistinininkas. Iš pirmosios profesijos paliko jam precizija besvarstant ir ligotų žmonių klientūra".

— "Sofoklas už 'Antigoną' buvo pakeltas į armijos vadus". Anot Swinarskio, šiais laikais daug kas iš kariuomenės pereina į... literatūrą. Kas pas mus, lietuvius?

— "Dažnai dramos autorius duoda režisoriui ko gerųjų rūgių: 'Še, iškepk duonos!' Ir ar autoriaus kaltė, kad kartais režisorius meilija iš to išvaryti ruginės (degtinės)?"

— "Rašytojau, turėk resp

tus, jis pajėgia sugriauti per 3 valandas".

— "Aktoriau, apsimesk, kad turi tremą! Nes, kai žiūrovas pagalvos, jog jo bijaisi, bus patenkintas savimi ir — tavimi".

— "Platono 'Respublikoje' Sokratas štai ką sako: 'Kiekvienas tragikas ir kiekvienas, kurs rašo jambais arba heksametru, yra paprastų paprasčiausias pamėgdžiotojas. O pamėgdžiojimas tai šiaip sau žaidimas, bet ne rimtas darbas'".

"Jei iš tikrųjų Sokratas tarė tokį sakinį, pagrįstai buvo pasmerktas mirti".

— "Viešpats Dievas yra visur. Išskyrus negražias bažnyčias".

— "Poetai ateina į pasaulį, idant žmogui būtų geriau. Bet kad jam nebūtų per daug gerai, gimsta satyrikai".

— "Satyra demaskuoja ir baidžia. Humoras demaskuoja ir atskleidžia (nuodėmės)".

— "Jei tau talentas atiteko kaip dalis (paveldėjimo), bet negavai humoro malonės, ko greičiau išsigydyk iš talento, kaip iš ligos".

6.

"Lietuvių Enciklopedijos" XIV t. rašoma (žr. 423 psl.): "Literatūrinės (lenkų! — J.C.) kultūros centras emigracijoje yra Paryžiuje leidžiamas žurnalas 'Kultura'".

Ak, Juozai (Kekšte), o kur nudėjai "Wiadomości"? "W." tremty eina jau 13-tieji metai, bet tai yra tęsinys 1924 m. pradėtų leisti "Wiadomości Literackie". Redaguoja tas pats M. Grydzewski.

"Kultura" yra mėnraštis (ir: puikus!), "Wiadomości" savaitraštis, ir tai savaitraštis, kokio gali pavydėti visų tautybių kultūrininkai tremtyje (ir: laisvam savo krašte!). Ir kodėl nutylėta? Toks riktas (?) yra nemalonus, ypač rimtoje "Lietuvių Enciklopedijoje".

7.

Dar "atodrėgio" užsklandai 3 (gal būt, girdėtos?) mintys:

1. Rivarol apie Mirabeau: "Už pinigus jis gali viską, netgi gerą darbą, padaryti".

2. Primadona pas psichanalitiką: "Daktare, neturiu talento, dainuoju su klaidom, trūksta temperamento, esu negraži. Kas daryti?" Daktaras: "Vienintelis patarimas: pakeiski užsiėmimą". Primadona: "Negaliu. Savo dabartiniam užsiėmimui esu zvaigždė".

3. Michel de Saint-Pierre tarė: "Galimas dalykas, kad optimistas mato šviesą ten, kur jos nėra, bet kuriems galams pesimistas tą šviesą čia pat geso?"

J. Cicėnas

F&M RADIO & TELEVISION SERVICE

Authorized

DELCO & MOTOROLA DEALER

Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. CALumet 5-7833

Skaitykite "N-nas"

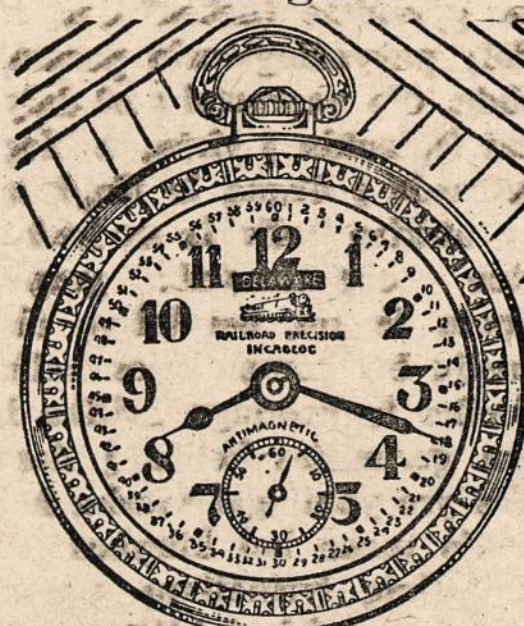
PASKOLOS NAMU PAGERINIMUI
Kiekviena santaupų sąskaita federaliai apdrausta per FSLIC iki \$10,000.
ROSELAND STANDARD SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
10833 South Michigan
Chicago, Illinois

DAILIAME CRAIG MANOR

Dolton, Illinois
3 miegamųjų, 2½ maudynių, Tri-level namai.
Visiškai užbaigti. \$20,150 iki \$25,500.
SIMPSON HOME Developers, Inc.
Craig Manor, Dolton, Illinois.

500 RANKINIŲ LAIKRODĖLIŲ

ir didelis deimantinių žiedų pasirinkimas.
Sutaupysite trečdalį ir daugiau!

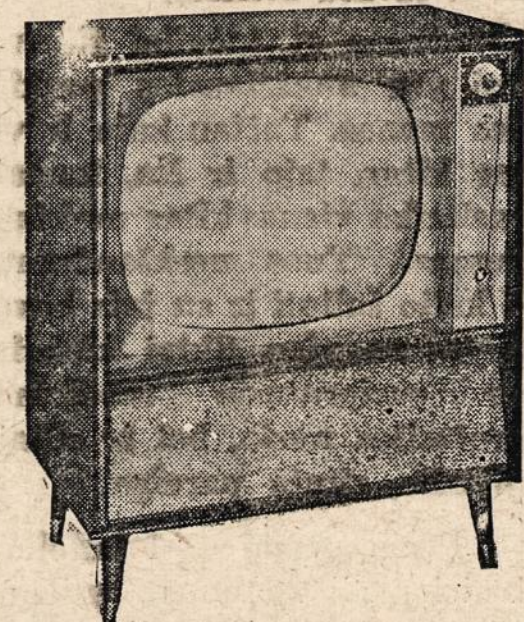

Mail & Phone Orders Filled
WHILE SUPPLY LASTS

Už paprastas kainas

Benrus, Bulowa, Elgin, Longines.

Kišeniniai laikrodėliai, vertės \$3.95	už \$1.98
Rankiniai laikrodėliai vertės \$12.00	už \$5.95
Rankiniai laikrodėliai 17 akmenų	už \$11.95
Gražiausi vertės \$39.50	už \$19.95
14 karatų aukso laikrodėliai po 21 akmenėlio laikrodėliai	už \$29.95
vertės \$59.00	už \$29.95
25 akmenėlių laikrodėliai vertės \$99.50	už \$49.50
72 šmotų Rogers Silver set	už \$29.95
72 šmotų Stainless Silver setas	\$14.95

1959 metų Televizijos setai:
RCA Victor, spalvota, Philco, Zenith, Admiral ir kitu už mažiausias kainas Chicagoje. Iki \$100.00 nuolaidos už jūsų seną televiziją.

1959 metų grindų (console) HI. FI. fonografai, Radio, A. M. ir F. M. vertės \$300.00 už \$165.00
Lengvi daliniai išmokėjimai

JOS. F. BUDRIK FURNITURE, INC.

3241 So. Halsted St.

Dėl sutaisymo televizijos telefonuokite CALumet 5-7237.

Budriko nauja radio programa sekmadienį 2:15 iki 3 val. po pietų. Ketvirtadienį nuo 6 iki 6:30 val. vak. iš stoties WHFC, 1450 kilocycles.

Budriko krautuė atdara sekmadieniais nuo 12 val. dienos iki 5 val. po pietų. Pirmadienį ir ketvirtadienį iki 9:30 val. vakaro.

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, OCTOBER 11, 1958

MOKSLO ŽINIOS

Cholesterol įtariamasis kaip vėžio sukėlėjas

Dr. Fritz Bishoff, biochemikas iš Santa Barbara, Cal. tyrinėjimų instituto, pranešė, kad pirmą kartą buvo nustatyta, jog cholesterolio derivatyvai pelėse sukėlė vėžį. Tie derivatyvai (pašaliniai produktai) yra vadinami cholesterol alpha-oxide, arba "epi-oxides". Rasta, kad tų epi-oxidų yra ir miestų dūmų bei dulkių rūkuose.

Cholesterol normaliai yra randamas žmogaus kraujyje ir nervų audiniuose, taip pat augaluose ir gyvuliuose. Chemikai reiškia viltį, kad artėjama prie suradimo bendro specialaus chemikalo, kurs normalėse celėse iššaukia staigų palaidą augimą. Sukoncentravus pastangas prieš tokį bendrą chemikalą žymiai palengvėsia surasti ir būdus, kaip vėžio ligą nugalėti.

Tačiau nustatyti, kuri cholesterolio substancija yra tikrasis vėžio agentas, truksią dar nemaža laiko, nes chemikams teks patikrinti tūkstančius tokių cheminių kombinacijų ir laukti iki 18 mėnesių, kol bandymai su gyvuliniais laboratorijose parodys, kurie jų tikrai iššaukia vėžį.

Hipnotizmas padeda prieš nutukimą ir kalbos užpuolimą

Sunkaus svorio moterys kai užhipnotizuotos, numeta po 2 svarus per savaitę, pranešė Dr. Herbert Mann iš Doctors General hospital San Jose, Calif. atvykęs į Amerikos klinikų hipnotistų sąjungos konferenciją Chicagoje.

Dr. Mann daręs bandymus su 300 nutukusių žmonių, daugiausia moterų, ir per 4 metus jo nutukimo gydymo metodas buvęs 95% sėkmingas. Jo metodas yra, įteigti riebiams, kad "mažos liesos valgio porcijos yra sveikiau ir gardžiau, kaip didelės riebios porcijos, kad verčiau po truputį lengvo valgio gražioje apystovose, kaip didelios krūvos grūstų bulvių su riebiu padažu".

Jo "pacientai" užhipnotizuojami grupėmis syki per savaitę 6 savaitių kursu. Užhipnotizuotiems įteigiama, kad valgio svarbiausias privalumas yra skonis, o ne apetitas. Po 6 sav. jo "pacientai" pamokomi, kaip patys save užhipnotizuoti, jei dar pasikartotų tukinančių valgių noras.

Viena moteris, svėrusi 273 svarus, 6-tos sav. gale palengvėjusi iki 211 sv., per kitas 6 sav. iki 160 sv. ir vis dar lengvėjanti.

Konferencijoje, kuri baigėsi pereita savaitgalį, dalyvavo 750 gydytojų, dentistų ir hipnotizmo tyrinėtojų.

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, OCTOBER 11, 1958

Komunistai steigs erdvėse kolchozus

Londonas. — Reuteris praneša, kad sovietų Tass paskelbė, esą ateities erdvių keliautojai galės maistą augintis pačiuose erdvėlaiviuose. Tai būtų vandeninės algės ir kaušeliai, abeji labai turtingi maistiniais proteinais. Be to moliuskai apsciai duoda riebalų. Bandymai tuos gyvūnėlius auginti erdvėlaivių sąlygomis pritaikintose laboratorijose gerai nusisekė. Vienoje raketėje būsią galima užauginti iki 44 galionų algių, iš kurių galima išmaitinti vieną žmogų per 6 mėnesius. Be to tie augalėliai sunaudotų viende-

gi ir paversdami jį deguonių apšvarintų erdvėlaivių atmosfera.

Kai kas spėja, kad kartais nuo karto iš "dangaus" iš-

krintančios varliukės, žuvelės ir kirmėlaitės yra erdvėžmonių maistas, kurio sovietinių erdvių kolchozuose dar neįmanoma užauginti.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMĄ.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITWINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.

Now at OGDEN STOKER

FOR
GREATEST
HEATING

insist on

MOORE'S

Comfort AND Safety

the
heater
with the

the safest gas heater
you can buy

GUARANTEED *NEVER* TO BURN OUT!

- Pays for itself in fuel savings
- Clean, convenient gas heat
- Completely automatic operation
- Dependable - service-free
- Fireplace charm, warm floors
- Vitreous porcelain enamel finish
- Choice of colors
- SPECIAL LP-GAS BURNERS

Where your family is concerned, you want comfort and safety! Moore's gas heaters give you both! The complete protection of modern cast iron in vital safety areas makes Moore's heaters the safest you can buy. They won't burn out because comfort and safety is built in - not for years, but forever!

EASY TERMS ————— COME IN TODAY

OGDEN STOKER SALES and SERVICE CO.

1314 WEST GRAND AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

ALL PHONES SEELEY 3-7112

ISTORINĖS LENKIJOS VALSTYBĖS GOTISKAI LIETUVIŠKOJI GENEZĖ

II

Ką apie gotus kalba bešališki mokslininkai

Gotai buvo viena iš pirmųjų Pabaltijo tautų ar genčių, kuriai teko susidurti su pietinės Europos — graikų ir romėnų — civilizacijomis jau istorijos šviesoje, tad jie labiausiai ir dažniau yra minimi įvairiose senovės kronikose ir istorijose.

Daug genčių — viena tauta

Tačiau atrodo, kad senovėje arba nelabai skaitytasi su rašybos tikslumu arba kiekvienas kronikierius savaip vadindavo savo aprašomuosius įvykius ir jų kaltininkus. Tad ir gotai turi kone tiek vardų, kiek yra senovės istorikų. Goth, Get, Gothini, Gothones, Gothi, Gautae, Getae, Gaudae, Jutae, Vitae arba kaip Tacitus juos vadino, Got, Get, Gut ir Yotsh, o dar kitas guta (Guten) — mūsiškai gūtais.

Tačiau istorijos žygiuose gotai (gudai) retai kur minimi vieni. Veik visur jų bendruose žygiuose dalyvauja arba jų glaudžioje kaimynystėje minimi giruliai (heruliai), rugiai, varnėnai ar varniai, gepidai, skiriai, turcilingai, peucinai, virtingai, prutungai ir t.t. Kad visi jie buvo vienos rasės gentys ar giminės, dėl to niekas neabejoja, bet kad jie buvo greičiausiai viena tauta ir kas ta tauta galėjo būti, leiskime istorijai kalbėti.

Jornandės kronika

Johannes Foigto „Geschichte Preussens, von den ältesten Zeiten bis zum Untergange der Herrschaft des deutschen Ordens“ (Prūsų istorija nuo seniausių laikų iki Vokiečių ordino viešpatavimo galo) panaudojama vieno jau suvokietinto gotų vienuolio kronikininko Jornandes užrašai, kuriuose autorius stengiasi savo tėvų (gotų) kilmę nušviesti imanomiau suvokietintai, tačiau kalbėdamas apie senovės lietuvių (prūsų) gyvenamas vietas ir minėdamas lietuviškas vietas, jis nemažai pasitarnauja tiesai.

Dar prieš Ptolomėjaus laikus (Ptolomėjus gyveno 161-182 m. po Kr.) turėjęs įvykti kai kurio gotų skaičiaus persidanginimas — gal būtų, venedams (vendams-slavams) įsiveržus į gotų kraštą — iš Prūsų žemės į Skandiją, kur jie apsigyvenę pietinėje salos dalyje ir vieno kelionių aprašytojo buvo pavadinti guta (Guten). Anot Jornandes, ta gotų grupė, kuri laiką čia pagyvenusi ir gerokai pasidauginusi, apie 70 metus po Kr. trintis laivais vėl sugrįžusi į savo senąją tėvynę, į Rugių kraštą arti Vislos upės žiočių ir čia susijungus su likusiais savo senosiose vietose gotais (gudonais) iš pietų šono ir rugiais iš vakarų. Iš rytų jie teberadę kaimynais venedus-vendus, tai yra tuos slavus, kurie juos buvo išspaude iš jų tėviškės. Tuos vendus Jornandes vadina vandalais.

Gotai siekė iki Nidos

Vislos žiočių salose gyveno gotams giminingi gepidai. Didžiąją vendų-vandalų dalį gotams pavykę pavergti. Savo užimtose srityse gotai pastatę nemaža pilių, pvz. Vislos uoste Gothi scanzia, kurią Hugo Grotius vadina Gotteschans (gotų šančiai), vėliau pavadinti Gidania, Gdansk arba dar vėliau Dancigas. Prie Baltijos šiaurinės ilankos, dabar vokiečių vadinamos Frisches Haff, jie pastatę Hailpilę, toliau į šiaurę Honedos arba Balgos pilį ir Tvangstes kalnė Vagasto pilį, kur vėlesniais amžiais išaugo Karaliaučius.

Dar toliau į šiaurę pajūriais buvusi supilta Veistote Pila (Veistotės pilis). Sambijoje ties Geldava Galens pilis ir Kuršių užmarije Naito, kur šiandien, spėjama, yra Nida. Voigt mano, kad gotai yra ir Baltijos jūrai davę vardą, tačiau tas vardas pasirodė esąs dar senesnis, nes ir graikų Ksenofonas (Xenophon) mini „milžiniško didumo salą“, Baltiją, kurią esą apgyvenę skitai.

Gotų-prūsų žygis į pietus

Čia be abejo kalbama apie vietą, žygius ir žmones, tiesiogiai susijusius su senovės prūais. Taigi, arba gotai (gudai) buvo viena iš senprūsians artimai giminingų genčių, arba jie patys buvo prūsai. Kaip pamatysime, rimti tyrinėtojai išveda, kad jie buvo ne tik prūsai, bet buvo tie patys, kas ir senovės lietuviai. Kad tos Pabaltijo gentys netik kūrėsi ir plito savo pajū- (Tėsinys 7-tam psl.)

SPECIALUS SKELBIMAS

Mūsų klientų, gyvenančių Pittsburgho apylinkėje, patogumui mes atidarėme OFICIALŲ skyriaus ofisą.

346 — 3rd Avenue
PITTSBURGH 22, PA.

Telefonas: GRANT 1-3712

Dabar nereikės gabenti siuntinių į mūsų pagrindinį ofisą Filadelfijoje. Dabar Pittsburgho ir apylinkių gyventojai galės siųsti savo dovanų siuntinius į Lietuvą ir SSSR kraštus.

BETARPIŠKAI PER FIRMA, OFICIALIAI
INTURISTO MASKVOJE ĮGALIOTA

Jūs galėsite dabar pasinaudoti mūsų

DOVANŲ SIUNTINIŲ Į VISAS SSSR DALIS

siuntimo biznio 25 metų patyrimu. Muitas apmokamas iš anksto, visiškas apdraudimas, prityrę tarnautojai. Siuntimas vykdomas tuojau. Pakvitavimų gavimas garantuojamas.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

346 — 3rd Avenue
PITTSBURGH 22, PA.

Telephone GRANT 1-3712

Nudžiuginkite
Jūsų
artimuosius
dovanomis
KALEDOMS

Siuntiniai į Lietuvą

su iš kalno apmokėtu muitu.
Siuntinių pristatymas gavėjams
100% garantuotas.

Siuntiniams į
STRS siūsti
mūsų imonė
turi nuo 1947
metų betarpe
sutarti su Intu-
ristu Maskvoj

MES SIUNČIAME TIK NAUJUS JŲSŲ MUMS

PRISTATYTUS ARBA PAS MUS VIETOJE

PIRKTUS ĮVAIRIAUSIUS DAIKTUS.

Mūsų įmonėje Jūs visuomet rasite siuntiniams sudaryti didžiausią pasirinkimą įvairių vietinių ir importuotų medžiagų, odos, maisto produktų, ner-tinių, skarelių, kojinių, kostiumams priedų, stiklui rėztukų, vaistų ir pan. Jas pirkdami Jūs išitikinsite, kad kainos labai prieinamos.

Mūsų turimi JAV keliolika tūkstančių nuolatinių klientų yra geriausias įrodymas įmonės atliekamo greito ir tikrai sąžiningo patarnavimo.

Neatidėliodami reikalaukite mūsų

naująjį katalogą.

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 So. State St., Chicago 4, Ill.
Phone: Wabash 2-9354

Pristatome
siuntinius
greičiau, nei
kiti, nes itei-
kiame juos
paštui betar-
pai Chicagoj.

Mūsų klientai
naudojasi prie
imones esama
automobiliams
pastatyti vieta
Quincy Str.
nemokamai.

GREITAI • GERIAUSIAI • LENGVAI

PINIGAI Į LIETUVĄ

10 Rublių už \$1 —
Mokėtis \$5 — iki \$50.00

PILNAI GARANTUOTA
KVITAS PARUPINAMAS
EXPRESU PER 2 SAVAITES

GRAMERCY

744 Broad Street
Newark 2, New Jersey

Leista Bankų Dept.
ir apdrausta.

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, OCTOBER 11, 1958

DĖMESIO!

DĖMESIO!

KAD JŲSŲ GIMINĖS IR ARTIMIEJI GAUTŲ
SIUNTINIUS - DOVANAS K A L E D O M S

JUOS REIKALINGA LAIKU IŠSIUSTI.

SIUNTINIAI SIUNČIAMI Į LIETUVĄ IR SSSR DALIS.

Pristatymas garantuotas 100%. Muitai apmokami čia. Žemas įkainavimas. Siuntiniai paskyrimo vieta pasiekia per 4-6 savaites. Oro paštu siuntiniai nuveina per 8-12 dienų. Galite siuntinius patys atnešti ar juos atsiųsti paštu. Paštu atsiuntę siuntinius saskaita gausite tuoj, ji išrašoma laike 48 valandų. Jūsų patogumui mūsų įstaigose galite gauti vilnonių anglų ir vietinių audeklų drabužiams, o taip pat įvairiausių medžiagų moteriškoms suknelėms, odų ir pr. patalynės, šalikų ir visokių kitokių daiktų, kurie siuntimui tinka, pačiomis žemiausiomis kainomis.

MERCURY PARCEL AND TRADING CO.

80 EAST 7th STREET, NEW YORK 3, N. Y.

Tel.: ORegon 4-3930

SKYRIUS: 75 EAST 7th STREET, NEW YORK 3, NEW YORK

Atidaryta 8-9 kasdien ir sekmadi. 9-4. Firmai vadovauja ukrainietis biznierių N. Horyslawsky.

M Ū S Ų ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambi Šviesa Chicagoje.
REDAGUOJA: J. Eglė Zabarauskaitė ir Rita Kavolienė.
MEDŽIAGĄ SIŪSTI: 7018 So. Rockwell Street, Chicago, Illinois.

METAI

NR. 17

Santariečių kursai

L. Š.

Rugsėjo 2, 3 bei 4 dienomis, prieš penktą visuotinį Liet. Stud. Santaros suvažiavimą gražiojoje Tabor farmoje, buvo praversti kursai studentams santariečiams. Kursuose buvo bandyta kiek galima plačiau iškelti lietuviško kultūrinio gyvenimo klausimai. Šis tikslas, atsižvelgiant į trumpą laiką, buvo atliktas labai sėkmingai. Didžiausias kursų pasisekimo nuopelnas tenka kol. Vytautui Kavoliui, kuris būdamas kursų vadovas, įdėjo nepaprastai daug darbo, kad kursų programa būtų turiningesnė.

Patys kursai prasidėjo rugsėjo 2 d., Garb. Fil. V. Trumpos paskaita, jo paties pavadinama "Ideologijos Pavoju". Viena įdomesnių minčių, iškeltų kol. Trumpos paskaitoje, yra įspėjimas, kad santariečiai pradeda pasidaryti "ideologijos vergais". Po gana neilgos paskaitos sekė ilgos ir gyvos diskusijos apie paskaitoje iškeltas mintis. Šis paprotys — gyvai diskutuoti ir nagrinėti kiekvieną paskaitą, buvo sekamas per visus kursus.

Tą pačią dieną kol. S. Šimoniūnui negalint asmeniškai dalyvauti, jo paskaitą, pavadinamą "Humanizmas ir Santara", skaitė kol. A. Iljasevičius. Paskaita, šiaip labai turiningai ir įdomiai parašyta, gal buvo šiek tiek per sunki daugumai kurasntų. Bet tai nereikia, kad jie nebuvo dėkingi kol. Sauliui už privertimą šiek tiek daugiau pagalvoti.

Popietinė paskaita, arba gal tiksliau sakant pašnekesys, buvo prarastas Garb. Fil. Kosto Ostrausko. Savo pašnekesyje, kol. Ostrauskas nagrinėjo eilę klausimų, liečiančių lietuvišką literatūros pasaulį. Labai draugiškas ir intymus K. Ostrausko kalbėjimo metodas ypatingai sužavėjo klausytojus. Panašiu būdu ir Z. Rekašius su D. Sakalauskaite perdavė savo pašnekesius. D. Sakalauskaitė antradienio vakare svarstė jaunimo žurnaliuko problemą. Po ilgesnių diskusijų buvo nutarta Santaros informacinį biuletenį "Žvilgsniai" daugiau pritaikinti jaunesniems studentams ir vyresniems aukštesniųjų mokyklų mokiniams. Z. Rekašius savo paskaita, skaityta trečiadienį prieš piet, smarkiai išjudino kursantus. Paskaitoje iškelti visiems labai opūs klausimai buvo po paskaitos visų karštai svarstomi.

Po pietų į kursus atvyko laukiamas svečias — didžiai ger. dailininkas Valeška. Jo paskaita, "Tautiškas Mene", buvo geras pavyzdys kaip reikia profesionalui kalbėti publikai, kuri nėra artimai susipažinusi su jo profesija. Paskaita buvo pajvairinta lietuviško meno pavyzdžiais, paimtais iš prelegento asmeniškų kolekcijų.

Ketvirtadienį, pakaitas skaitė J. Šmulskštys apie liberalizmą, ir B. Raila apie spaudos darbą. Kol. Šmulskščio tema santariečiams buvo gana artima. Laikydami save liberalais, santariečiai turėjo progos plačiau susipažinti su liberalizmu. Garb. Fil. B. Raila, arčiau supažindino kursantus su šiuometinėm spaudos darbo problemom. Buvo įdomu išgirsti žodį šiuo klausimu iš žmogaus, kuris spaudoje yra įdėjęs tiek daug darbo.

Atsisveikinimo žodį kursantams tarė V. Kavolis — kursų vadovas, apžvelgdamas kritiškai akimi kursų veiklą. Visų dalyvių veiduose buvo įžiūrimas dėkingumas kol. Kavoliui, įdėjusiam tiek daug darbo ir energijos kursams suruošti. Taip ir užsibaigė darbingai praėjusios trys dienos, davusios tiek daug dvasios peno jaunajai studentijai.

VYGANDAS KENGYRO SUKILIMO AUKA

(Kaziui šingzdiniui atminti)

*Niekad nepamiršiu
Zaidą tau atvertą,
Mano mielas drauge,
Katorgos keleivį.
Akmeniu pavirsiu
Prie likimo vartų —
Tas akmuo išsaugos
Atminimą blaivų.
Ašara man rieda,
Ašara įgrisus,
Lyg patėvis glosto
Vėl šiaurys piktai.
Juodu rožės žiedu
Ant kapų pražysiu,
O visiems bylosiu:
Didvyriu buvai.*

Sibiras, 1954 m.

(Vygandas yra slapivardis mūsų bendradarbio, neperseinausia buvusio kaliniu Sibire. Daugiau jo kūrybos bus išspausdinta santariečių žvilgsniuose.)

IŠ ARTI IR IŠ TOLI

Kol. D. Juknevičiūtė ir A. Mackus susituokė š. m. spalio 4 d. Šv. Kryžiaus bažnyčioje. Nuotaikingos vairsės įvyko B. Pakšto svetainėje, kur dalyvavo didelis būrys jaunųjų draugų. Santariečiai sveikina jaunuosius ir linki laimingo ateities gyvenimo.

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, OCTOBER 11, 1958

Santaros Filisteris Vytautas Kavolis šiuo metu dėsto sociologiją Taft universitete, Boston, Mass.

Praėjus vasaros atostogoms, New Yorko Santaros skyrius pradėjo savo žiemos sezono veiklą susirinkimu, kuris įvyko rugpjūčio 19 d.

Sant. Fil. Bronius Maciuika pradėjo dėstyti University of Conn.

Rugsėjo 27-28 d.d. Bostono studentų Santara turėjo išvyką į Cape Cod.

Chicagos studentų Santaros skyr. susirinkimas įvyko spalio mėn. 3 d., Jaunimo Centre. Susirinkime kalbėjo kol. V. Gegevičiūtė ir kol. G. Gedvila apie lietuviybės išlaikymo ir nutautėjimo problemą, kurios, tačiau, pilnai išspręsti nepavyko. Susirinkime dalyvavo daug naujų narių, buvo išrinkta

skyriaus valdybą: Mindaugas Balčiauskas, Gabrielius Gedvila, Bernardas Prapuolenis, Regina Sapaaraitė ir Vaidotas Vaitys. Po susirinkimo įvyko labai linksmos vairsės kol. D. Sakalauskaitės bute.

Leonas Narbutis, dabartinis Santaros CV vicepirmininkas, buvo atvykęs į Chicago dalyvauti pirmame skyriaus susirinkime. Šiuo metu kol. L. Narbutis studijuoja Urbanoje.

Kol. Vida Malisuskaitė, veikli santarietė, atvyksta su Bostono dramos sambūriu į Chicago, kur ji vaidins 6 veiksmų K. Inčiūros dramoje "Vincas Kudirka".

Kol. Jonas Gibaitis, buvęs veiklus Chicagos Santaros skyr. narys, išvyko į Urbaną tęsti studijų. Chicagos skyr. tikrai pasiges kol. Gibaičio, bet mano, kad jis bus veiklus Urbanos santariečių darbuose.

Šypsenos

Autobuse

Autobusas pilnas žmonių. Praėjime stovi žmogus prie žmogaus. Staiga vienas senas klausia vieno jauno: "Atleiskite, kiek jums metų?"

— Dvidešimt, atsako jaunas nustebe klausimu.

— Tokio amžiaus tamsta gali jau pats ant savo kojų stovėti!"

Atsarga

— Tamsta, girdžiu, rengiesi prašyti savo šefo dukters rankos. Ar jis tamsta neišmes laukan?

— Bereikalingas susirūpinimas. Aš jau turiu kitą darbą.

— Tai kur gi jį gavai?

— Įstaigoje, kurios šefas turi suaugusią dukterį.

Trumpa roda

Vienas reporteris vargais negalais išiveržė į Bernardo Shaw butą. Rašytojas jį pamatęs ateinantį, mandagiai perspėjo: Prašau palaikyti skrybėlę ant galvos.

— Bet pone Shaw, juk tai būtų nemandagu iš mano pusės...

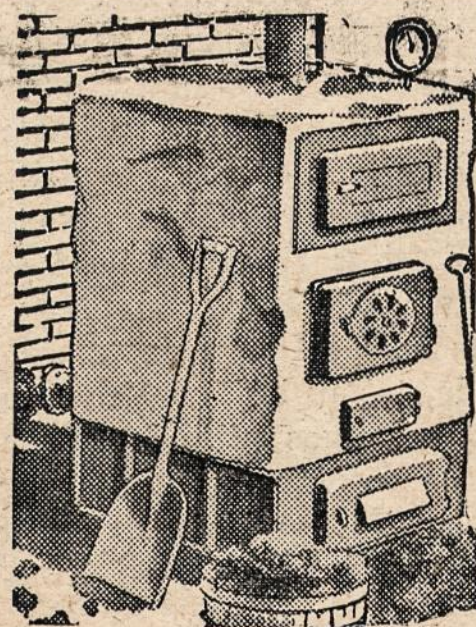
— Nesijaudink. Pasikalbėjimas truks trumpiau, kaip tamstos skrybėlės nuėmimas.

Priėmimo valandos

— Ponas daktare, gelbėkite, šuo į koją įkando.

— Deja, nebegaliu priimti. Priėmimo valanda baigėsi lygiai pirmą valandą.

— Aš tai žinau, ponas daktare, bet šuo to nežinojo. Jis mane įkando lygiai 4 valandą.

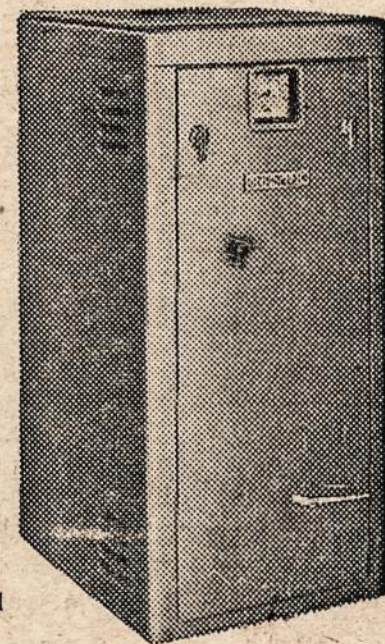

**GET RID
OF THIS
NOW!**

Senas boileris Jums
brangiai kainuoja,
nes sunaudoja ne-
paprastai daug kuro.

PAKEISKITE JĮ VERTINGU
WEIL-McLAIN
"EKSTRA GERU" GESO BOILERIU

Nėra nieko geresnio už geso boilerį, kuris šaltomis žiemos dienomis suteikia reikalingą šilumą. Niekas negali atstoti Weil McLain geso šildytuvo, lieto iš specialios geležies. Šis šildytuvus turi daugelį savybių, darančių jį daug ekonomiškiau ir veikiau žymiai geriau negu kiti. Jis yra American Gas Association patvirtintas. Nesvarbu koks yra Jūsų namas ar butas, mes turime Jums tinkamą Weil-McLain geso šildytuvą. Teiraukitės informaciją šiandien, kad Jums būtų parankiau ir pigiau.

TELEFONUOKITE

ŠIANDIEN

dėl kainų. Tatai nieku
Jus neįpareigos

Pasinaudokite šiandien... Geromis sąlygomis

GRECO HEATING CO.

5141 W. DIVERSEY AVE.

BE 7-2449

ME 7-6685

(Atkelta iš 5-to psl.)

riuose ir toliau į kontinentą, o bangomis, lyg akmenį į kūdrą įmetus, sklido tolyn ir platyn, ypač į Europos pietus ir pietryčius, apie tai kalba labai ankstybi užrašai. Paul Diacon sako, kad pirmųjų žygių į pietus tarpe buvo gotai, vandalai, rugiai, giruliai ir turcilingai, kurie per dabartines Lenkijos žemes prasisiveržę į Dunojaus ir Maitis (Maotis) kraštą. Tas laikas nustatomas nuo 122 iki 180 ir 230 metais po Kristaus. Gepidai tuo pačiu laiku išsikėlę apsigyvenę Dakijos krašte ir iš ten pradėję tolimesnius žygius, o 269 metais, viešpataujant imperatoriui Aurelijui Klaudijui, Romos imperiją jau puolę 320,000 skitų, kurių tarpe jau žinomosios peucinų, prutungų, ostragotų (rytinių gotų), virtingų, gepidų, keltų ir girulių giminės. *Prutungai, kaip pats Voigt tvirtina, buvę ne kas kitas, kaip tikrieji prūsai.*

Padėtis po hūnų invazijos

Prasidėjus didžiajam antplūdžiui iš Azijos, kaip ir Pilewskis rašo, įvairios gotų gentys grįžo atgal į senąsias tėviškes arba arčiau Pabaltijo ir į dabartines Lenkijos sritis, tačiau tik dalis. Po hūnų susmukimo, jų vadui Atilai mirus, padėtis kiek paaškėja, ir 454 m. gepidai, kurie pirmieji išsivadavo iš hūnų vergijos, randami begyveną Dakijoje, gotai persimetę į Panoniją, sarmatai Ilirijoje, skirai ir alanai Mažojoje Skitijoje ir žemojoje Moezijoje, rugiai — Trakijos dalyje (J. Voigt: Geschichte Preussens, 125 pusl.). Nuo šiol ir gotų (ostragotų arba rytinių gotų) ir vizigotų, vakarinių arba baltųjų gotų, baltųjų gudų) bei girulių padėtis Europos pietuose žymiai paaškėja.

Pasak prof. Quatrefages, prof. Max Mueller, I. P. Yetman, Dr. Latham ir kt., gotai iš vienos pusės buvo artimiausi trakams, iš kitos pusės lietuviams.

Lietuvių gyvenamos žemės

Pasak prof. Būgą, mūsų sentėviai supo Pabaltijį tokia tvarka: pirmieji vakaruose gotai ir prūsai, kurie iš ten išstūmė į šiaurę pirmąsčius Pabaltijo gyventojus suomių arba finų (suomi, somi); už jų sekė kuršiai (cori, curones) ir sėliai — šiaurės šonu nuo prūsų; paskui juos latviai, latgaliai, žemgaliai ir galiausiai lietuviai.

Tos gentys priartėjusios Baltijos pajūrį dar kiek prieš krikščioniškąją gadynę. Ptolomėjus, 161-182 metais, rašė: "Mažiau reikšmingos tautos gyvena Sarmatijoje, netoli Vislos žiočių (už venedų-venų) gotai (gothons). Tada finai (suomi). Po jų polonai (poulanes, lenkai). Už jų frugundai. Tada, prie Vislos

viršūnių, varėnai". Tacitus apie 100 m. po Kr. rašė, kad už lygų (livų?) gyvena gothonai (gotai) ir arčiau prie okeano (taip jie tada vadino Baltijos jūrą) gyvena rugiai (rugėnai) ir livonai (lemovii). Pytheas dar 320 m. pr. Kr. rašė, kad gothonai (gotai) gyvena prie Aisčių okeano (Aestuarum oceani), prie Nemuno upės (mento Nomon) žiočių, užimdami 6,000 stadijų plotą ir žvejodami iš jūros gintarą, kurį kūrėna vietoje malkų arba parduoda kaimynams teutonams (germanams).

"Gethas id est litwanos"

švedų, norvegų ir danų sen-

tėviai prūsus vadino rytgotais (Reith-Goths), o slavai senovėje lietuvių vadinę gusi, goci. Adomas iš Bremeno 1073 m. paaiškina, kad "gethas id est litwanos" (gotai yra lietuviai), o Prūsų kronika mini, kad gotais vadinosi visi lietuviai, prūsai ir kitos jų giminės. Lenkų istorija mini, kad Paliesės gyventojai (polexani) yra gotų ir lietuvių giminės. Vytauto laiško kodeksas pabrėžia, kad tarp Lietuvių ir Prūsų žemių buvo Suduvių (Sudavų) arba Getų (gotų) žemė.

Dr. Latham aiškina, kad anglosaksų minimieji reudin-

gai (rytiniai gotai) yra tie patys, kuriuos kiti vadino hrethgotais, o hret-gotais buvę vadinami lietuviai. Sūduva, Sudavija arba Getų žemė buvo viena iš daugelio Prūsų žemių, kaip antai Sudavija, Getvingija, Šalavija arba Skalvija, Sambija, Pamariai ir kt., kurių prof. Bezzenbergeris priskaitė iki 10. Daugelio tų vardų ir šiandien tebevadinamos Prūsijos sritys.

Giruliai dar tebegyvena

Senovės aisčių genčių gyventa Pamarių, Brandenburgo ir Meklenburgo kraštuose,

(Tęsinys 9-tam psl.)

biggest bargain in home heaters today!

Siegler

PATENTED AUTOMATIC
GAS HOME HEATER
with exclusive

"TRAVELING HEAT"

Enjoy Warm Floors! Heat "travels" to every room without costly furnace pipes or registers to install!

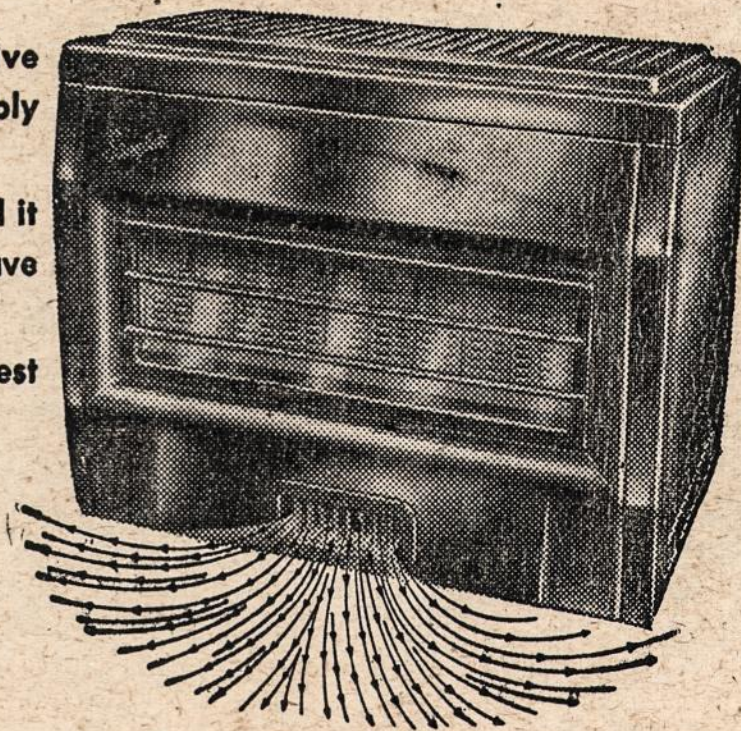
Discover the miracle of Siegler's exclusive "Traveling Heat" and live more comfortably this winter!

A Siegler actually pays for itself with fuel it saves! You get up to twice the heat! You save up to half the fuel!

Come In . . . See Siegler . . . It's the biggest bargain in home heaters today!

ONLY Siegler
GIVES YOU ALL THIS!

- PATENTED HEAT TUBES that use the hottest heat!
- PATENTED BUILT IN BLOWER SYSTEM forces heat down to the floor, "travels" it to every room!
- HEATS LIKE MAGIC — even with the gas off!
- HEAVY CAST IRON CONSTRUCTION!
- LIFETIME PORCELAIN FINISH!
- A.G.A. APPROVED!
- MONEY BACK GUARANTEE!

Our Only Business is Heating Your Home

We Service What We Sell — Easy Terms

CORNELL STOVE AND SUPPLY CO.

1904 West 51 St.

Call HEmlock 4-2541

For free information

RASISTINĖS TEORIJOS IR L. A. MENININKŲ KLUBAS

Vienas šlykščiausių 20 amžiaus izmų yra rasizmas. Biologinis rasizmas, skelbiant teorijas, kad vienos rasės yra pranašesnės prieš kitas ir tuo pačiu suponuojas mintį, kad reikia atsiriboti nuo "menkesniųjų" rasių, jas varžyti ir net persekioti. Politinių demagogų pasigautos, tokios teorijos kartais priveda prie ištisų etninių grupių naikimo, kaip akivaizdžiai paliudijo negarbingas vokiškojo nacizmo palikimas.

Kuo rasės skiriasi?

Biologijos mokslas nepaneigia rasių buvimo, bet jis griežtai atmeta bet kokias prielaidas, kad rasės gali būti "geresnės" ir "menkesnės". Biologinės sąvokos, pagal kurias skirstoma žmonija į rases (odos ar plaukų spalva, galvos forma), kad ir paveldimos, bet yra antraeilės. Pagrindiniai biologiniai bruožai (griaučių ir raumenų saranga, smegenų struktūra) visose rasėse yra tie patys. Vadinasi, visos rasės turi tas pačias potencines galimybes vystytis kultūriškai, ekonomiškai, politiškai ir t. t. Ir jeigu yra atsilikusių rasių, tai tas atsilikimas aiškintinas ne prigimtiniiais defektais, bet geografinėmis aplinkybėmis ir dažnai dirbtinai sudarytomis politinėmis bei ekonominėmis sąlygomis.

Rasizmo rūšys

Rasės terminas šiandien vartojamas gana įvairia prasme. Plačiaja prasme jis dažniausia apima tautas, kurios turi vieno ar kito atspalvio odą. Pagal tai, bus baltoji, juodoji, geltonoji rasės. Bet rasės sąvoka dažnai susiaurinama. Sakysime, vokiečių naciai aiškino, kad germanų tautos sudaro atskirą rasę ir kad tuo pačiu jos yra "geresnės" už kitas Europos tautas.

Pagal rasės termino įvairumą atitinkamai atsiranda ir rasizmo rūšys. Pavyzdžiui Amerikoje ar Pietų Afrikoje rasizmas reiškiasi daugiausia prieš nebalto spalvos žmones (nors kartais jankių kilmės amerikiečiai linkę žiūrėti ir į baltaodžius rytų-europiečius, kaip į menkesnės rasės žmones), o Europoje jis žinomas antisemitizmo forma.

Rasizmas ir kultūra

Vienas pagrindinių rasistų teigimų yra tas, kad rasinės sąvokos (plačiaja ar siaurąja prasme suprantamos) apsprendžia kultūros lygį ir ypatybes. Po nacių išgalėjimo Vokietijoje visa eilė rašytojų turėjo bėgti iš krašto vien todėl, kad jie buvo žydų kilmės. O vienos didžiausių vokiškosios poezijos kūrėjų, būtent Heinricho Heines, knygos buvo deginamos.

Kad ši teorija neturi jokio pagrindo, paliudija visa eilė faktų. Sunku būtų surasti vokiškesnius rašytojus už Heinrich Heine, Stefan Zweig ar Thomas Mann. O rusų Puškinas buvo pusiau negras. Žydas Julian Tu-

wim lenkų poezija yra praturtinės keliais šedevrais. Anglų rašytojas Joseph Conrad buvo lenkų kilmės ir berods iki 16 savo amžiaus metų nieko bendro neturėjo su anglų kultūra...

Tokių pavyzdžių būtų galima pateikti šimtais, nors pagal siaurą prasme suprantamo rasizmo teorijas Heinrich Heine negalėjo praturtinti vokiškosios kultūros, Puškinas — rusiškosios, Tuwimas — lenkiškosios ir t. t.

Kodėl rasizmas tarpsta?

Kaip minėjau, mokslas rasizmui neduoda jokio pagrindo. Visos universalinės religijos taip pat skelbia rasių lygybės principą (nors šiuo atveju pasigendama aktyvesnio dvasiškosios pasireiškimo to principo įgyvendinime), o betgi rasizmas tarpsta tiek politinėje, tiek ekonominėje, tiek kultūrinėje srityse.

Jo tarpimo priežastys gali būti įvairios. Kai kuriuose kraštuose ekonominis išskaičiavimas gali skatinti valdančiąją klasę praktikuoti rasizmą, nes neapsviestos, istatymais suvaržytos, "menkesnės" rasės masės visada bus patogesnė dirva išnaudojimui, negu laisvi ir lygiateisiai žmonės. Politiniai demagogai rasizmą naudoja imperialistiniams tikslams (Hitleris).

Gana idomiai rasizmo išgalėjimo priežastis aiškina kai kurie psichologai. Pagal juos, rasizmas turi daugiausia šansu išsivystyti tose tautose ar visuomenės grupėse, kurios sąvokje slepia menkavertiškumo kompleksą. Menkavertiškumo kompleksu jie aiškina ir vokiečių tautos greitą palinkimą į labai kraštutinį rasizmą. Sako, nežiūrėję vokiečių karingumo, juos mušė beveik visi ir beveik visais laikais. Todėl ilgai ir išaugo tikinimas, kad dėl visų vokiečių nepasisekimų esanti kalta žydu priemaiša vokiečių tautoje.

Rasistiniai prietarai lietuviuose

Rasistinio raugo nemaža pasitaiko ir Amerikos lietuviuose, ypač naujai atvykusiuose. Galbūt, tai hitlerizmo palikimas, bet retai užtiksi spaudoje objektų straipsni, sakysime, rasinės įtampos klausimais, liečiančiais JAV pietinių valstybių praktikuojamą segregaciją. Gi kai nagrinėjami specifiniai lietuvių reikalai, pavyzdžiui, tautinės lietuvių kultūros klausimas, tai ir spaudoje, ir organizacijų susirinkimuose, ir privačiuose pokalbiuose pabrėžiama perliukų, kurių nesigėdintų pats Trečiojo Reicho propagandos ministeris Goebbelsas, jeigu jis būtų lietuvis.

Nežinau kokiais sumetimais (gal irgi menkavertiškumo kompleksas), bet ne taip seniai įsikūręs Čikagoje L. A. Menininkų Klubas pasiėmė misiją propaguoti visuomenėje kultūrinio rasizmo teorijas, suruošdamas

pereitame sezone visą eilę ta tema paskaitų ir jas apvairikuodamas protesto mitingų prieš P.L.B. Seimo progą surengtą lietuvių meno parodą.

L.A. Menininkų klubo paskaitos

Man teko girdėti bene tris L. A. Menininkų Klubo prelegentų paskaitas. Dvi — rašytojo S. Tamulaičio ir viena — dailininko A. Rūkštelės. Negalėčiau atpasakoti tų paskaitų turinių, bet žinau, kad jos lietė tautinės lietuvių kultūros temas ir kad toji tautinė kultūra buvo pabrėžtinai siejama su lietuviška ja kilmė, su lietuviškuoju krauju, atseit, su biologinėmis ypatybėmis, kurias mėgsta kaišioti rasistai. Po paskaitų dažnai savo žodį tardavo dail. A. Varnas, dail. Kolba ir kiti, dar labiau parvyskindami ryšį tarp biologinės žmogaus kilmės ir tautinio meno. Atsirasdavo prieštarautojų, bet prelegentų bei jų pritarėjų "elokvencija" (žodžių gausa) kažkaip nustelbdavo priešingas nuomones, tuo labiau, kad tų diskusijų ruošėjai ir vadovai nelabai norėdavo kreipti dėmesio į logiką.

Mėgiamiausi paskaitininko S. Tamulaičio argumentai būdavo: žiūrėkite, nėra maišytų medžių, bet yra pušis, yra beržas, yra uosis, yra ąžuolas... Kiekvienas jų turi ne tik skirtingas savybes, bet išaugina ir skirtingus lapus, skirtingus vaisius...

Atseit, lapai ir vaisiai turėdavo simbolizuoti žmogiškąją kūrybą. O pagrindinė išvada aiški: kaip neąžuolas negali išauginti ąžuoliškų lapų bei gilių, taip lietuvių kilmės žmogus negali kurti lietuvių meno...

Biologizmo elementų dar daugiau pasitaikydavo paskaitininko ir šiaip dažnai pakalbančio A. Rūkštelės teigimuose. Jo lūpose terminai "žydas", "žydelis", "žydiška priemaiša" pasidaro keiksmažodžiais. Idomiau, kad jis linkęs su žydiškumu sieti visą moderninį meną. Pradedant siurrealizmu, baigiant abstraktizmu. O tautiškumą menė įžiūri daugiausia tematikos pasirinkime. Atseit, daugiau ar mažiau natūralistinis rugių gubų tapymas (kad tapybiškai ir nevykęs) būtų jau tautinė lietuvių kūryba, nes Lietuvoje rugiai statomi į gubas. (Pagal Rūkštelės logiką, Čiurlionis turėtų būti pats nelietuviškiausias tapytojas, nes ką gi bendro turi jo mėgiama kosmoso tematika su lietuviškumu? Bet Rūkštelė į logiką mažai tekreipia dėmesio ir Čiurlionį laiko kuone savo dvasios vadu, nes Čiurlionis buvo aiškiai lietuvių kilmės).

Protesto mitingas

Tie, kurie pereitą šeštadienį dalyvavo L. A. Menininkų Klubo sušauktame "kultūrininkų bei visuomenės" mitinge, turėjusiame pasisakyti "dėl P.L.B. Seimo garbei New Yorke suruoštos 'Pirmosios lietuvių internacionalinės meno parodos' ir nuosmukio", šalia jau aukščiau minėtųjų klubo ideologų turėjo progos išgirsti dar dail. V. Vijeikį, muz. Kreivėną, rašytoją B. Babrauską ir kt. Pati paroda nebuvo aptariama, tik puo-

lami jos vadovai, kam į programą idėjo šalia "garbingų" pavardžių tokias "negarbingas" pavardes, kaip "žydelio" Lipchitzo, Zoracho ir kt. O jų "negarbingumas" sietinas su jų žydiška kilmė ir, pagal, "Congressional Records" su palinkimu į komunizmą. Kokio masto menininkai tie žmonės yra, kalbėtojai nerado reikalo užsiminti. Jų kalbose dominavo rasinė neapykanta.

Daug nesamonių buvo palieta pereitą šeštadienį jėzuitu namuose ir dėl moderninio meno, ir dėl komunizmo pinklių, ir dėl Picasso, ir dėl Čiurlionio, ir dėl "tautinės pasaulėžiūros" (taip, toks išsireiškimas buvo vartojamas; kas galėtų daugiau paaiškinti apie šį sutvėrimą?), bet šio rašinio paskirtis neleisdžia nukrypti nuo temos. Todėl liečiame tik rasinį momentą.

Prie kalbėtojų stalo iš eilės ėjo Rūkštelė, Vijeikis, Kreivėnas, Vaitekūnas... Visi jie maždaug jautėsi lietuviškosios kultūros gelbėtojai ir baisiai kentėjo, kad Bendruomenės Seimo parodos ruošėjai lietuvių kultūrą "suteršė", idėdami "žydelių" pavardes į katalogą... "Žydas", "žydelis", "žydiška priemaiša", o prie šių terminų dar "teršimas", "nuodijimas", "kraujas", "kraujo balsas" — buvo daugelio lūpose. Išivaizduokite didįjį dailininką V. Vijeikį, stovintį prieš kelių dešimčių klausytojų būrelį ir paniekinančiai numojantį ranka: William Zorach, kas jis?.. Žydelis...

Koktu buvo klausytis tų visų tiradų, kurios nejučiomis priminė nacių laikus Lietuvoje. Tarp kita ko buvo aiškinama, kad vysk. Brizgys, sen. Knowland, prel. Balkūnas, konsulai ir kiti dideli žmonės, kurie šalia minėtųjų "žydelių" įrašė savo pavardes į Seimo parodos katalogą, turėtų jaustis labai nepatogiai. Gi man atrodo, kad jie turėtų džiaugtis pakliuvę į vieną leidinį kartu su William Zorach, Jacques Lipchitz, J. Soutine ir kitais pasaulinio masto skulptoriais bei tapytojais, nes po pusšimčio metų vargu apie anuos ar kas žinos, o šie menininkai išliks. Gi kad jų kūryboje kritikai suranda lietuviškųjų elementų ir kad jų vardai siejami su Lietuva, reikia tik didžiuliotis.

Tuo tarpu L. A. Menininkų Klubui patartina sudaryti labiau apsišvietusią vadovybę, kuri rastu reikala savo energiją skirti naudingiesiems dalykam, negu jokios kritikos neišlaikančių rasistinių teorijų propagavimui.

A. Morkus.

Mes kviečiame atsilankyti visus mūsų draugus lietuvius.

Visu rūšių vaistai.

Rūpestingas, atsakomingas ir mandagus patarnavimas.

GEORGE EISELE
PHARMACIST

176 West Adams St.

Darbo, namo, buto reikia — Viską tik "Naujienos" teikia.

(Tęsinys iš 7-to pusl.)

daugiausiai girulių (heruli, giri, giriai), vienos stambesnių gotų šakų. Giruliai dar 17 amžiuje tebebuvo ne visiškai išnykę. Wolfgang Lazius 1557 m. rašė, kad jo laikais Meklenburgo provincijoje dar buvo žmonių, kurie kalbėjo girulių kalba. Boguslovas Radvilas, Mykolas Juodojo gimnastis, būdamas Prūsų gubernatorium ir keliaudamas 1637 m. po šiaurinę Vokietiją, rades Meklenburgo srityje kaimiečių, kalbančių suvokietintą lietuvių kalbą, o prie Hamburgo — tyra girulių kalbą. Kokia ta kalba buvo, sprendžiama iš tariamai dar 5 amžiuje Meklenburgo kronikoje girulių kalba užrašyto "Tėve mūsų":

"Tabes mus, kors tu es ek-zsan debessis, swetitz tovus vartcz, enak mums tovus walstibe, tovus prats bus ka ek-zsan debbes ta wursan sumens, musse denische mauseduth mums schoden, pammat muse grake, ka mes pammat muse patradueken, ne veda mums louna badekle, pett passarza mums nu musse loune. Amen". Nors užrašyta svetimųjų ir be jokių kalbos taisyklių, tačiau galima spręsti, kad tai yra kone pažodžiui šiandien Kuršių Užmaryje, apie Nidą ir Perlavą gyvenančių žvejų tarmė.

Gotų kalbos palaikai

Dr. A. M. Račkus savo 1929 m. išleistoje knygoje "Gudonai (Gotai), Lietuvių Tautos Giminių" tuo klausimu yra padaręs didelį darbą, be kt. surankiojęs iš 1,175 žodžių gotų kalbos žodynelį ir daug šimtų gotiškų pavardžių. Štai pavyzdys, kaip gotai linkniuodavo žodžius *sunus* ir *thiuda* (tauta):

Vienaskaita: V. sunus, K. sunaus, N. sunau, G. sunu, S. sunu. Daugiskaita: V. sunjus, K. sunine, N. sunum, G. sununs. Vienaskaita: V. thiuda, K. thiudos, N. thiudai, G. thiuda, S. thiuda. Daugiskaita: V. thiudos, K. thiudo, N. thiudom, G. thiudos, S. thiudos.

Pirmasis gotų krikščionių

vyskupas Wulfila (311-381 m.) buvo išvertęs į gotų kalbą bibliją, bet jos originalo nėra likę. Mūsų amžiui žinomi yra gerokai suvokietinta ir kaip prof. Ad. Bezzenbergeris sako, dabar žinomasis tekstas buvo sudarytas 493-533 m. po Kr., t.y. 100-200 m. vėliau, kai per tą laiką gotų kalba buvo spėjusi gerokai apvokietėti, kas matyti iš prof. Bezzenbergerio surinkto gotiškai voikiško maždaug 4,000 žodžių žodynelio. Johannes Voigt aiškina ir gotus nurodo pavyzdžiu, kad tautos, kurios apleidžia savo senosios tėviškos sėdybas, daug lengviau ir greičiau nutauteja ir pamiršta savo tėvų papročius bei kalbą.

Antrame tūkstantmetyje prieš Kristų

George Foot Moore, Harvardo universiteto profesorius knygoje "History of Religions" rašo: Pirmieji germanų giminės, su kuriais Romos imperija susidūrė, buvo gotai, kurie III amž. 5-me ir 6-me dešimtmety plačiai ištėriojo Balkanų pusiasalį ir Mažąją Aziją. Imperatorius Decius kovoje su jais žuvo (251 m.) ir nors jie buvo smarkiai sumušti prie Naisus (Nish) 269 m., tačiau imperatorius Aurelionas 274 m. ištraukė Romos įgulas iš Dakijos, palikdamas kraštus į šiaurę nuo Dunojaus neginčijamai gotų nuosavybei, kurių kolonijos nusitęsė į rytus palei Juodųjų jūrų krantus ligi Krymo.

J. B. Bury, Cambridge un-to moderninės istorijos profesorius, knygoj "The Invasion of Europe by the Barbarians", London, 1928 m., rašo: "Antrajame tūkstantmetyje prieš Kristų germanų tautų tėvynė buvo pietų Skandinavijoje, Danijoje ir kraštuose tarp Elbės ir Oderio (Labos ir Udrros) upių. Į rytus nuo Oderio upės gyveno baltų arba letų giminės, kurioms dabar atstovauja lietuviai ir latviai. Kraštai į vakarus nuo Elbės, Reino upės link, buvo gyvenami keltų (Celts)".

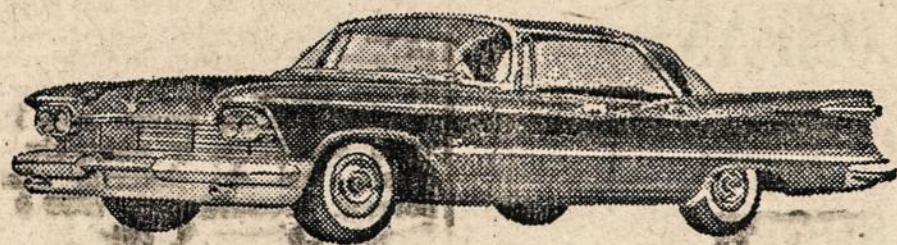
(Tęsinys 10-am psl.)

"NAUJIENOS" PRANESA
TEISINGAS ŽINIAS

\$500 iki \$1,500 nuolaidos naujiems 1958 m. automobiliams

1958 Chrysler - Plymouth - Imperial

Daugybė gerų visų išdirbysčių vartotų automobilių.
Galima nupirkti be pinigų išsimokėjimais.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

U WILL LIKE US
CHRYSLER - PLYMOUTH - IMPERIAL
SALES and SERVICE

4030 Archer Avenue

Chicago, Illinois

Lietuvių didžiausia ir patikimiausia automobilių prekyba.

SKOLINKIŠ STANDARD UŽ ZEMESNĮ NUOŠIMTĮ TAUPLYK PAS STANDARD—

Stipriausioji Chicagos Bendrovė

Turtas \$60,000,000.00

Atsargos Fondas 5,700,000.00

Chartered and Supervised by the
U. S. Government

JUSTIN MACKIEWICH, Prez.

STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: Virginia 7-1141

VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Trečiadieniais visai neatidaro.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GAZOLINO STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune-up) motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. Alyva, baterijos ir padangos. RADIATORIAI, GENERATORIAI IR VISA ELEKTROS SISTEMA.

Pas mane pirkti duslintuvai įdedami veltui

Sutaisome radiatorius

TRANSMISSIONS
Sutvarkome transmisijas

STARTERS
Įdedame starterius

Įdedame ir sutaisome visas sugedusias Jūsų automobilio dalis

Darbas atliekamas patyrusių mechanikų

Išmetimo vamzdžiai įdedami veltui, jei perkamas duslintuvas.

M. ČESAS

1934 West 59th Street

Tel.: GR 6-9136

Dirbtuvė atidaryta nuo 8 val. ryto iki 8 val. vak. Sekmad. uždaryta.

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVĖLU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šlaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET

Telefonas: Central 6-5208

KAMBARYS 1043

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

(Atkelta iš 9-to psl.)

Karališkos Baltų ir Amalių šeimos

Nors prof. Bury dėl gotų ir jiems artimų genčių girulių bei rugių, gepidų, skirų ir kt. sau galvos nelaužo, visus vadinamas bendru rytų germanų vardu, tačiau jis iškelia vieną labai įdomų dalyką, t.y. senlietuviškos kilmės vadinčiasias šeimas germanų tautų tarpe.

"Kiekvienoj germanų valstybėj, ar ji turėjo karalių ar neturėjo, suverenai buvo laisvų piliečių šeimas", rašo prof. Bury. Karalius lygiai buvo renkamas seimo, bet tokiu atveju išrinkimas buvo ribojamas tam tikromis šeimynomis, karališkomis šeimynomis... Kada karalius mirdavo, jo sosto negalėdavo paveldėti jo giminės; suvereninė tauta galėdavo išrinkti naują karalių iš tos šeimos, kuri jai patikdavo... Tokių karališkų šeimų buvimas, kaip antai Amalių tarpe rytinių gotų ir Baltų (Balthas) tarpe vakarinių gotų, kaip Mervingų tarpe frankų, mums yra svarbiausias faktas, už kurio mūsų ligšiolinės žinios nesiekia... Tik žinome, kad tos karališkos šeimos buvo visų seniausių už visas kitas tų giminių šeimas ir kad jos savo kilmę išvesdavo iš paties dievo".

Tikrieji gotai buvo lietuviai

Dr. Latham, taikydamas vokiečiams rašo: "Nors tai yra apgailėtinas faktas, bet jis yra faktas, kurs dažniausiai būdavo pražiūrimas, būtent, kad jokia germanų giminė per visą laiką, kaip jos gyvena germanų žemių daly, niekad nebuvo vadinama gotų vardu, nei kokiū nors modifikuotu gotišku vardu.

"Sutraukdamas į tą pačią klasę visas tų gyventojų denominacijas: Gothini, Gothones, Guttones, Gothi, Gautae, Gaudae, Jutae, Vitae, aš darau tik tai, ką devyni iš dešimties visų mano pirmtakūnų pirmiau manęs darė... Kas yra tikrieji gotai? Kuria giminę ar kilmę tas žodis reiškia? Aš atsakau — lietuvius (the Lithuanic), arba, jei jums patinka kitas pavadinimas — prūsus. Tikrai, jie gali būti vadinami Gothic, Getic, Gothonian ar Gothinian... Tačiau tatau nieku būdu nereiskia, kad Goth ar Get buvo vardai, kuriais lietuviai save vadino. Tai buvo vardas, kuriuo greičiausiai juos vadinavo jų kaimynai. Gal tai buvo slavonų kuriai nors finų šakai originaliai duotas vardas, paskui perduotas tiems lietuviams, kurie apsigyveno finų žemėse. Kaip ten bebūtų, tačiau yra aišku, kad ... didžioji istorijos dalis kai kurių laikyta buvus germanų istorija, turi būti atiduota lie-

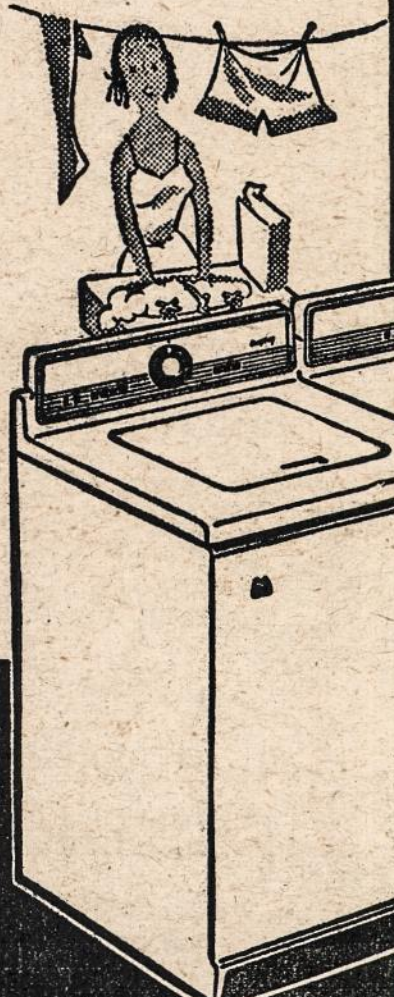
tuviams, visvien kaip juos vadinantume — Gothini, Gothones ar net Getae" (Cituota iš Dr. R. S. Latham: Introduction to the Horae Ferales, 23 pusl.). J. Pronskus

Moterys pašvenčia save Dievui, kai velnias nebenori su jomis beužiimti. A. Arnold Tūkstančiai kelių veda į paklydimą; į tiesą gi tik tai vienas. Rousseau

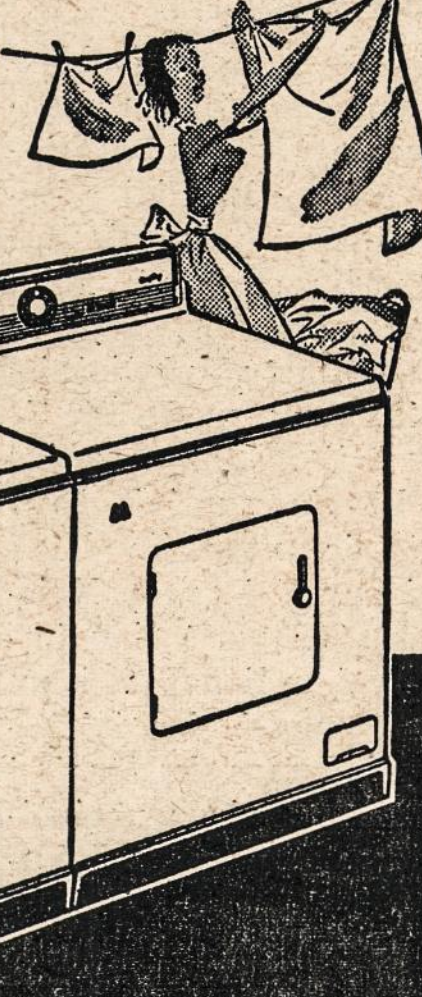
NOW AT WOLSKY BROS.

New MAYTAG Mates

'Wash-bowl' wash no more!

Be a weary pin-up girl no more!

MAYTAG
All-Fabric
AUTOMATIC

MAYTAG
No-Vent
DRYER

Actually duplicates hand-washing methods:

- Washes gently because agitation and spin-speed are slowed. As little as one minute wash time! (Regular speed for regular fabrics.)
- Allows even cold water wash and rinse, automatically! Warm or hot, too, of course.
- Matches water to load. Automatic Water Level Control saves up to 11½ gallons per small load, automatically!

Of course, regular fabrics get the regular MAYTAG treatment.

Rids you of the work and weather worries of line drying, and every dryer drawback as well:

- No more awkward, expensive, vent pipe.
- No more humid heat that's tough on walls.
- No more lint on the floor.

MAYTAG's patented water extractor ends all these annoyances. Clothes come out fluff-dried, smelling fresh as fresh-air dried!

EASY TERMS

WOLSKY BROS. FURNITURE AND APPLIANCE COMPANY

FORMERLY
GARRICK MUSIC SHOPS

733 West 63rd St. Wentworth 6-0085
CHICAGO 21, ILLINOIS

• Parduodu, Pritaikau • ir Įdedu Naujus

moderniškus aliuminių langus, duris ir vasarinius tinklius. Apdraudžiu namus, automobilius, langus, baldus ir kitus dalykus nuo ugnies, vagies ir kitokių nelaimių.

Kreipkitės, mielai noru
Jums patarnausiu.

JUOZAS SPAITIS
3261 So. Halsted St.
Victory 2-6469

CHICAGO SVARIAUSIAS IR
MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

LIETUVON, apmokėję maitus ir mokesčius, pasiusime 40 svarų cukraus už \$21.50; 3½ jardo vilnonės medžiagos eilutei už \$15.00; 30 gramų streptomycino už \$15.50. Reikalaukite spec. kainoraščio: LARAS Export—Import,
2033 W. North Ave., Chicago 47, Ill.
BRunswick 8-5033

T E X A S HOT TAMALES SHOP

We Sell Wholesale
Sport Peppers
Relish - Hot Dogs - Mustard
and Hot Tamales
220 W. Chicago. DE 7-6564

DUSULYS

GREITA, EFEKTINGA PAGALBA kenčiantiems nuo dusulio. Greitai pagelbsti nuo baisaus kosėjimo ir kokauso, smaugiančio kentėjimo. Pirmas pabandymas suteiks jums palengvinimą, kurio taip trokštate. Abiem: vaikams ir suaugusiems. Šis naujas, mokslinis gydymo būdas teikia palaimą dusulio kankiniams. Rašykite neatidėliodami, paduodami savo vardą, adresą ir telefono numerį, jeigu galima.

PAUL'S LABORATORY

Box 692 Chicago 90, Ill.
telephone GRaceland 7-0435

PETRO ŠIRVOKO NUOTYKIAI

Vienas aukštą mokslą lankęs žmogus, Bostono sieloganis, atsiuntė Petrui Širvokui laišką, patardamas jam susipažinti su Betinos Baxter stebuklais. Šis štukorius, matyt, nežino, kad Petras Širvokas savo knygoje yra aprašęs daugiau stebuklų ir su juo nutikusį įvairiausių nuotykių, negu bet kurios panos knygoje galėtų būti suminėta. Švasto knyga apie Petro Širvoko stebuklus ir nuotykius bus pasiųsta, kai du doleriai ateis tokiu adresu: **NAUJIENOS, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois.**

"NAUJIENAS" SKAITO VISU SROVIU ŽMONĖS: DARBININKAI, MOKSLININKAI, VALSTYBININKAI, DVASININKAI, PROFESIONALAI IR BIZNIERIAI. JIE ŽINO, KAD NAUJIENOS PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIUS RASTUS.

INFANTĖS GIMIMO DIENA

(tesinys)

Paskum areną, didžiausiai bepleškenant, ištuštino ir žuvusius arklelius iškilmingai išvilko iš scenos du Mauru pažu apsidariusiu geltonai juodomis livrejomis, ir, po trumpos perstogės, kurios metu prancūzų gimnastas rodė visokius šposus ant tampriai ištiestos virvės, scenoje nedidučio teatrėlio, tyčia tai iškilmei pastatyto, pasirodė italų lėlės, vaidinančios pusiauklasinę tragediją "Sophonisba". Jos lošė taip įstabiai ir jų judesiai buvo taip nuostabiai paprasti, jog tragedijai baigiantis Infantės akutės ašaromis pasruvo. O tūli vaikais net iš tiesų verkė, ir reikėjo maldyti juos saldumynais, ir net pats Didysis Inkvizitorius taip buvo sujaudintas, kad negalėjo susilaikyti ir pasakė Donui Pedro, kad jam skaudu regėti, jog paprastos lėlės ant vielų, iš medžio ir dažyto vaško gali būti tokios nelaimingos ir tokias didžias nelaimės pakelti.

Po šitų sekė afrikietiškosiosininkas, atsinešęs didelę paplokščią pintinę, susuktą į raudoną audeką; jis pasistatė ją vidury arenos, ištraukė iš tiurbanų kaž kokią keistą raudoną dūdelę ir ėmė žaisti. Po kiek laiko audeklas sukrutėjo, ir kai garsai tapo skvarbesni ir režiami, pro jį iškišo savo smailias, keisto pavidalo galvas dvi izumrudiniai auksinės gyvatės ir palengva ėmė stieptis, supuodamosios pirmyn ir atgal, tarytum vandeny nendrės. Vaikai, tačiau, kiek baidėsi tų dėmėtų kamuolaičių ir vikrių aštrių geluonių; jiems daug geriau tiko, kada, bežiūrint, šposininko valia, iš smėlio išdygdavo mažutis apelsino medelis, čia pat pražysdamas gražiais baltais žiedais, o paskiau ir tikrų vaisių atnešdamas. O kada jis paėmė vėduoklę iš mažosios dukrelės Markizo de Las Torres ir pavertė ją melsvu paukščiu, kuris ėmė lakstyti ir vogruoti paviljone, jų džiūgavimui, jų nustebimui nebuvo galo. Taip jau puikus buvo iškilmingas mėnuetas, atliktas mažųjų šokėjų bažnyčios Nuestra Senora del Pilar. Infantė dar nė syčio nebuvo mačiusi tų nuostabiųjų apeigų, kas metai apvaikštomų gegužės mėnesio švenčiausios Mergelės garbei prieš jos aukštąjį sostą; be to, nė vienas ispanų karaliaus šeimos narys nebuvo įžengęs į didžiąją Saragossos katedrą nuo to laiko, kaip beprotis kunigas — daug kas tarė buvus jį papirktą karalienės Elžbietos Anglės — mėgino komunkuoti ten Austrij princą nuodindą oplata. Infantė tik iš paklausų žinojo apie "Šventąjį Dievo Motinos Šokį", kaip jį vadino, ir rado, kad jis iš tiesų labai gražus. Berniukai šokėjai buvo apsidarę senovi-

niais balto aksomo dvaro apdarais; jų įstabios trikampės buvo atsiūtos sidabro apvadu ir padalintos dideliais strauso plunksnų plumažais, ir apakinančiai balti jų kostiumai skyrėsi dar labiau del tamsios jų veidų spalvos ir juodų garbinių. Visi buvo sužavėti jų išdidžia ir savigarba, pildant visas sudėtines šokio figūras, iškilminga gracija jų lėtų mostų, ir iškilnių pasveikinimų, ir, baigus jiems šokį, ir nusiėmus savo didžiules skrybėles su plumažais, atsveikinant Infantę, ji labai meiliai atsakė į žemą jų nusilenkimą ir mintimi pažadėjo pastatyti didelę vaško žvakę prieš aukurą švenčiausios Mergelės Del Pilar, atsidėkodama už suteiktą jai džiaugsmą.

Paskum į areną išėjo grupė gražuolių agiptiečių — taip tais laikais vadino čigonus — jie susėdo ratu, pasikišę po savim kojas, ir tylutėliai ėmė žaisti citromis, supuodamiesi į taktą muzikai ir vos girdimai dainuodami ką svajingą ir tęsiamą. Išvydus Doną Pedro apsiniaukė jų veidai, ir tūli, matyti, išsigando, nes, vos prieš kelias savaites, jis buvo išakęs pakarti už raganavimą du jų giminės žmones Sevilijoje, rinkos aikštėje; bet gražutė Infantė, klausiusi juos, atsiložusi kėslė ir svajingai veizdėjusi didelėmis žydriomis akimis per viršų savo vėduoklės, visai juos užbūrė: jie negalėjo tikėti, kad tokia graži būtybė galėtų būti žiauri. Ir jie žaidė toliau romiai ir švelniai, vos liesdami ilgais pirštais stygas ir linkčiodami galvomis, lyg susnūdę. Ir staiga taip pasiūtiškai suklėję, kad net krūptelėjo visi vaikai, o Dono Pedro ranka suspaudė apatinę kinžalo rankeną, agiptiečiai pašoko stati ir ėmė suktis, kaip pamišę, po areną, mušdami savo tamburinus ir dainuodami kaž kokią laukinę meilės dainą savo keista gomurinė kalba. Paskum visi sykiu parpuolė ant žemės ir gulėjo nekrutėdami, ir tik duslus citrų skambesys trikdė rimtį. Pakartoję tai keletą sykių iš eilės, akimirksni išnyko ir grįžo, vesdamos pririnktą prie grandinėlių tamsiai rudą gauruotą lokį, ir nešdami ant pečių keletą mažutėlių Berbero beždžionėlių. Lokys be galo rimtai atsistojo žemyn galva, o beždžionikės krėtė įvairius juokingus šposus su dviem čigoniukais, matomai, jų šeimnininkais: fechtavosi mažutėliais kardais, šaudė iš šautuvų, paskum išsitiesė viena grandine ir ėmė mėgdžioti visus kareiviškus judesius, visai kaip karaliaus leibgvardijos mokiniai. Aplamai, čionai turėjo didelio pasisėkimo.

Bet smagiausia to ryto pramoga buvo šokiai mažojo Karliuko. Jam įklibikštavus į areną ant savo kreivų trumpučių kojų ir mostaguojant di-

džiule biauaria galva, vaikai plyšo juokais, ir net pati Infantė tiek kvatojo, kad Kamererė priversta buvo jai priminti, jog, nors Ispanijoje buvo matę nė syki karaliaus dukteris verkiančias prie sau lygių, bet kad karališko kraujo Princesė taip linksmintųsi akivaizdoje žemesnės už ją kilmės žmonių, — tai negirdėtas ligi šiol dalykas. Tačiau į Karliuką iš tiesų negalima buvo atsižiūrėti, ir net ispanų dvare, garsiam savo pamėgimu visokių baisybių ir šlykštynių, tokios fantastinės mažutės šlykštynelės nebuvo matę. Šis Karliukas pirmą syki debiutavo. Jį rado prieš dieną lakstantį laisvą po mišką, ir du grandu, atsitiktinai medžioje tolimame pakraštyje kaniščių girios, kuri siautė miestą, atsivežė jį drauge į dvarą, padaryti Infantei siurprizą; jo tėvas, vargšas anglininkas, buvo laimingas galėdamas atsikratyti tokio nenaudingo išsigimelio. Juokingiausia, gali būti, buvo kaip tik tas dalykas, kad jis pats negalėjo suprasti, koks jis šlykštus ir juokingas. Priešingai, jis, rodės, buvo nepaprastai laimin-

gas ir linksmas. Vaikams juokiantis, juokėsi ir jis, taip jau nuoširdžiai ir džiaugsmingai, ir, po kiekvieno šokio, kiekvienam atskirai keisčiausiu būdu nusilenkdavo, šypsodamas ir linkčiodamas galva; tarytum jis pats būtų iš jų tarpo, bet ne maža šlykštynelė, kurią gamta kada nors įsilinksminusi sutvėrė kitų pašaipai. Infantė jį be galo sužavėjo ir jis negalėjo atitraukti nuo jos akių ir, rodės, šoko tik jai vienai. Ir kada ji, atsiminusi, kaip jos akivaizdoje įžymios dvare damos mėtė puokštes gėlių Caffarelli, garsingam italų dainininkui, kurį Papa atsiuntė į Madridą iš savo paties rūmų bažnyčios, ti-

(Tęsinys 12 pusl.)

INDOOR ICE SKATING
12,000 Sq. Ft. of ICE AREA!
SKATING EVERY DAY
Except Monday
Sat. & Sun. - 10 a.m. to 10:30 p.m.
Phone Longbeach 1-7140
NOW! RAINBO ARENA
CLARK & LAWRENCE

Union 6-9206

Baltic Hotel
7643 HARDING AVENUE
MIAMI BEACH 41, FLORIDA
BLOKAS NUO PAJURIO
Sophie ir Bernice Welicka

K. J. MACKE & COMPANY
1924 m. Kazio Mačiuko įsteigta Apdraudos Agentūra
2549 West 71st Street, Chicago, Ill.
Tel.: PROspect 6-3140

Tvirtoje apdraudos įstaigoje apdraudžiam namus, baldus, prekes, krautuvų langus, tavernas, automobilius ir kitus įvairius vertingus daiktus; apdraudžiam namų savininkų atsakomybę, gyvybę ir asmeniška atsakomybę. Reikalui esant, apdraudos mokesčius galėtumė paskirstyti net 7 mėnesiams. Kviečiame pasinaudoti mūsų ilgų metų patyrimu ir apdraudos reikalais mielai teikiama patarimais.

**ATVYKITE IR
ISITIKINKITE**

**Mūsų kainos mažesnės
negu kitur!**

Pasirinkite medžiagas tiesiai iš
ritinio ir jums nukirps tiek kiek yra
reikalinga vienai eilutei arba kelioms.

**Didžiausias pasirinkimas visai
šeimai, mažiems ir dideliems!**

Toliau gyvenantieji gali gauti medžiagų pavyzdžius, ir jiems pasiūsim tokias medžiagas, kokių jie pageidauja C. O. D.

**DIDŽIAUSIAS MEDŽIAGŲ
PASIRINKIMAS URMO
PREKYBOS APYLINKĖJE**

• SILKAS • VILNONĖS VIĖTOS IR ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS.
• VELVET, • MEDVILNĖ, LININĖ IR LATVAMS UŽUOLAUDU
VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDŽIAGOS.

Darbo valandos: Kasdien nuo 8:30 val. ryto iki 6 val. vak.;
Pirmadienį iki 7 val. vak.; Šeštadienį nuo 8:30 val. ryto iki 5 v. v.

HENRY S. FRAERMAN

215 WEST JACKSON at WELLS Tel. WEBster 9-4187

Kėdamasis, kad saldūs jo balso garsai išgydys Karaliaus ilgesį, ji išsiėmė iš plaukų gražią valtą rožę ir, juokams ir pakamuoti Kamererėi, meiliai nusišypsojusi, metė tą rožę per visą areną. Karliukui, šis priėmė ją visai rimtai, prispaudė gėlelę prie lūpų, storų ir baurių, pridėjo ranką prie širdies ir atsiklaupė ant vieno kelio prieš Infantę, ir džiaugsmo šypsena išplėtė jo burną nuo ausies ligi ausies, o mažos šviesios akutės ėmė pasigėrėjimu žerėti.

Po to Infantė visai nebegalėjo būti rimta ir kvatojo dar ilgą laiką, išėjus Karliukui iš arenos, ir pasisakė dėdei norinti, kad šokis tuoj būtų pakartotas. Kamererė tačiau, pasakiusi, kad esą dabar per daug karšta, nusprendė, kad jos didybei geriausia bus tuoj grįžti į rūmus, kur jai jau suruošta puiki puota su tikru pyragu, kurs tyčia paduodamas gimimo dieną, su naujagimės inicialais iš išrašyto cukraus ir gražiu sidabro vėluku viršūnėje. Infantė didžiai vertai pakilo iš vietos, įsakė, kad mažasis Karliukas dar kartą šoktų prieš ją po siestos, ir, padėkojusi jaunajam grafui Tierra Nueva už suruoštą puikų priėmimą, pasišalino į savo mėnes, o paskui ją nuėjo ir kiti vaikai, ta pačia tvarka, kuria buvo atėję.

Kada mažajam Karliukui pasakė, kad jam teks dar sykį šokti prieš Princesę, tyčia duodu jos pačios įsakymu, jis taip išpuiko, kad išbėgo į sodą, bučiuodamas iš kvailo džiaugsmo baltąją rožę ir reikšdamas savo džiaugsmą šleivais ir laukiniais mostais.

Gėlės įtūžo įsiveržus išgami į gražiąją jų karalių; o kai išvydo jos, kaip šokinėja jis takeliais, juokingai ir gremzdžiškai skėščiodamas rankomis ties galva, jos nebegalėjo ilgiau susitūrėti.

— Iš tiesų, jis per daug šlykštus, kad galėtume leisti jam žaisti tose vietose, kur vėšime mes! — šūkavo Tulpės.

— Vertėtų jį nugirdyti aguonų sunka, kad jis užmigytų tūkstančiui metų, — kalbėjo aukštos, kaip ugnis raudonos, Lelijos ir iš pykčio ėmė dar skaisčiau liepsnoti.

— Baugu, iš tiesų baugu, koks jis šlykštus! — cypelėjo Kaktusas. — Jis visas kreivas, žemas, ir jo galva pernelyg didelė, palyginus su kojomis. Jį matydamas aš jaučiu kaip šiaušias mano dygliai, ir, jei jis prieis arti, aš jį subdysiu.

— Ir, be to, jo rankose vienas iš gražiausių mano žiedų! — suriko Baltųjų Rožių krūmas. — Aš pats jį daviau šį rytą Infantei dovanų jos gimimo dieną, o jis pavogė iš jos mano žiedą. — Ir, kiek turėdamas vieko, krūmas suriko: — Vagis! Vagis! Vagis! (Bus daugiau)

12 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, OCTOBER 11, 1958

IŠ RUTŲ ŠALELĖS

Įdainuotas Alice Stephens Ansamblio ir orkestro 7 giesmių ir
10 dainų Long play Hi-Fi rekordas. Kaina \$4.50.

IREKORDUOTOS ŠIOS DAINOS:

1. St. Šimkaus "Kur bakužė samanota"
2. Č. Sasnausko "Karvelėli"
3. A. Vanagačio "Dul-dul-dūdelė"
4. J. Tallat-Kelpšos "Ne margi sakalėliai"
5. P. Sarpaliaus "Pas močiutę augau"
6. J. Tallat-Kelpšos "Sakė mane šiokią"
7. A. Račiūno "Merguzėlė, lelijėlė"
8. V. Misevičiaus "Apynėlis"
9. J. Žilevičiaus "Sėjau rūtą"

10. B. Budriūno "Išauš pavasaris"

IR ŠIOS GIESMĖS:

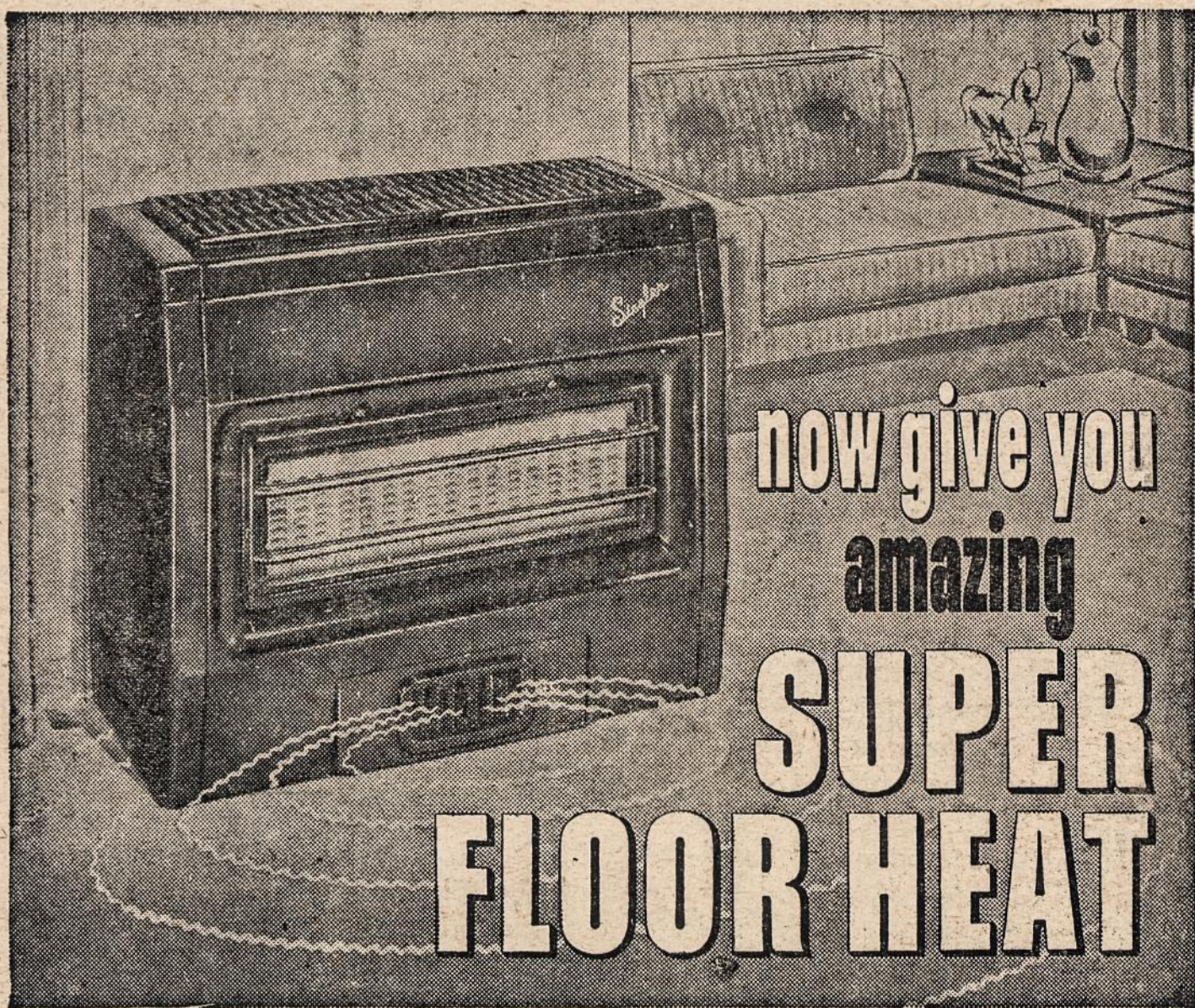
1. J. Gaubo "Sveika Marija"
2. B. Markaičio SJ, "Šventoje tyloje"
3. L. Šimučio "I Betlėjų bėkit"
4. B. Markaičio SJ, "Piemenėliams"
5. M. Petrausko "Skubinkit, piemenys"
6. J. Švedo "Betlėjaus prakartėlėj" ir
7. B. Markaičio SJ, "Eisi kentėt".

Jei norite šį rekordą-plokštelę Kalėdoms, tai turite tuojau užsisakyti. Rekordai bus pagaminti lapkričio 1 dieną. Kad išsiuntimas būtų sklandesnis, nereikėtų bereikalingai susirašinėti, \$5.00 (\$4.50 rekordas ir 50c. įrašymas ir persiuntimas) tuojau siųskite tokiu adresu:

A L I C E S T E P H E N S

Chicago Conservatory of Music, 64 East Van Buren Street, Chicago 4, Illinois

SIEGLER Automatic, GAS Forced-air HOME HEATERS

new performance

The big, furnace volume blower drives 4 TIMES MORE room air through the heart of the fire and out over your floors. You get furnace comfort in every room without costly pipes and registers to install. No more living in one room when the temperature drops. Sieglers is built to heat your entire home!

new economy

Ordinary heaters waste heat on the ceiling and out the chimney. Sieglers, with the patented Inner Heat Tubes, captures this wasted heat and pours it over your floors. If you want the finest in comfort and the lowest fuel bills, be sure the heater you buy has Inner Heat Tubes and a built-in Blower System.

new styling

Sieglers Gas Home Heaters are finished in genuine porcelain for a lifetime of beauty. Choose from rich leathertone, golden suntan or snowy white. There's a model just right for your home with either Pyrex glass or golden metal front.

see it now

OGDEN STOKER SALES and SERVICE CO.

1314 WEST GRAND AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

ALL PHONES SEELEY 3-7112